

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).

Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 a treia-ora 10 bani.

Să învățăm din pățania altora.

Lupta neegală ce se poartă de atâta amar de vreme între regina modernă a mărilor, între Anglia cea atotputernică și între poporul Burilor, prezintă momente prețioase și caracteristice, pe cari bine este să ni-le însemnăm, pentru-ca din ele să scoatem la vremea sa învățăminte și foloase de mare valoare pentru noi.

Se știe, că starea de inflorire, aurul cel mult, bogăția celor două republici sud-africane, a stîrnit în Englezi lăcomia de a le răpi din mâna poporului ce le stăpânea. Ei și-au îndreptat deci într'acolo potopul de armată. Dar toate jertfele de bani și de sânge nu i-au putut încă apropia de scopul lor.

Pentru mulți este un lucru aproape de neexplicat și de neerezut neisbînda aceasta a armelor engleze. Sînt însă multe lucruri, cari nu se pot explica, dar nici trebuință nu au de explicare și peste astfel de lucruri Românul trece liniștit zicînd: *Voia lui Dumnezeu.*

Era prea negru păcatul, ce și-l puseră în gând să-l săvîrșească Englezii, erau și prea nelegiuite chipul și mijloacele, de care se folosiră în lucrarea lor blăstemată de a desbrăca de libertate și de viață un popor harnic, cinstit și vrednic de o viață de stat independentă. Și astfel ca toate fapăturile barbare nici aceasta nu putea fi atât de lesne dusă la îndeplinire. Ca omul cu sufletul apăsător de păcat, și care nu mai e în stare să chibzuiască și să judece, astfel și guvernul și

cercurile diriguitoare engleze, au făcut în decursul războiului greșeli, cari cu tot dreptul au pus lumea în uimire.

Ținuta nedreaptă a Angliei, purtarea scandalosă a armatelor engleze, a fost firește înfierată cu pecetea rușinii de oamenii de cinste. Cea mai mare parte a gazetelor a scris în favorul celor nedreptățiți și a dat guvernului englez sfatul, ca să înceteze un războiu, care nu poate să aducă decât rușine pe numele națiunii engleze. Dar după obiceiul comun al tuturor asupritorilor, al tuturor celor fără de lege, conducătorii de astăzi ai Angliei au falsificat rapoartele despre starea lucrurilor pe câmpul de războiu, au tăgăduit ori-ce știre priincioasă armelor engleze și au inundat gazetele cu informațiuni mincinoase.

Astfel multă vreme nu numai în străinătate, dar și nici chiar în Anglia nu s'a putut ști nimic sigur despre cele petrecute în sudul îndepărtat al Africii. Se lățeau cele mai rușinoase știri mai ales cu privire la purtarea brutală a soldaților englezi cu prizonierii, cu femeile și copiii Burilor și opinia publică în Anglia nu era în poziție a afla întru-cât acele știri defăimătoare corespund adevărului.

În cele din urmă cei schingiuiți au trimis anume în Anglia bărbați de toată încrederea, ca să informeze lumea despre adevărata starea lucrurilor, ba chiar unii dintre Englezi au călătorit la fața locului, ca să se informeze în persoană.

În urma urmelor adevărul a eșit de-asupra și astăzi opinia publică la Londra nu se mai însuflește pentru războiu, ci-l condamnă cu desăvîrșire.

Ziarele „Morning Leader”, „Reynolds”, precum și „Manchester Guardian”, cari adese-ori au pășit destul de energic pentru drept, au astăzi în Anglia o puternică influență. Acestor ziare este a se mulțumi în primul rînd, că grosul muncitorilor englezi au luat poziție fățișă în contra războiului.

Situația în Anglia se prezintă astăzi în chipul următor: Capitaliștii și militarii sînt aduși prin neașteptata rezistență a Burilor într'o iritațiune, care nu mai vrea să știe de granițele onestității. Clasa de mijloc vede cu groază decadența comerțului și scumpirea articolelor de traiu; clasa muncitorilor a isbucnit de nemulțumire și protestează în contra unui războiu, care pentru ea nu are chiar nici un interes, dar ale cărui cheltuieli, precum dovedesc și detragerile din plăți, are să le supoarte ei, muncitorii, în prima linie. Cei mai săraci dintre cei săraci în sfîrșit, ale căror rudenii au îmbrăcat uniforma de plăți cu bani, ca să le procure cele de lipsă pentru întreținerea vieții, își strîng pumnii în mânia lor neputincioasă.

Aceasta este situația tristă, la care în mod fatal a trebuit să ajungă un popor atât de mare, cult și bogat, dar condus de egoismul cel mai rău, de o politică păcătoasă lipsită de ori-ce temei uman și condamnată de toată lumea nepărtinitoare.

Dacă din bravurile și eroismul Burilor popoarele asuprite, cum sîntem și noi Românii din statul acesta, pot să-și câștige virtuți și însuflețire în lupta pentru libertate și independență, — din pățeniile Englezilor pot învăța asupritorii un lucru: Cu mijloace brutale

FOITA.

DOUĂ SURORI.

Legendă de pe Țeara-Oltului, de Ioan Călția Șonerin.

Pe câmpia 'ntinsă
Cu lanuri încinsă,
Cu lanuri de grâu
Inalte pîn' la brâu
Soarele lucește
Mândru strălucește
Și secerători
Fete și feciori
Tae-'n holda deasă
Snopi în urmă lasă,
Toți au voe bună,
Văile răsună,
De doinele lor
Câmpu-'i plin de dor,
Soarele lucește
Tare-'i încălzește,

E căldură mare,
Fetele pieptare
Toate-au lăpădat
Toți s'au desbrăcat,
Eat-o boare vine
Lor le pare bine,
Vîntul se pornește
Și 'mi-'i răcorește,
La juni și la fete
Se joacă cu plete,
Le intră prin sîn,
Ah cât e de bun,
Vîntul când pornește
Toți înveselește,
In holda de grâu
'Nalte pîn la brâu,
Fete rîzătoare
Pălitate de soare
Ajunse de boare,
Taie voinicește
Snopi îngrămădește,
Junii 'n urma lor
Cu inima 'n dor,
Leagă voinicește

Leagă și clăiește,
E 'n ameaza mare
Soarele e tare,
Arde de pârlește
Tare-'i încălzește,
Eată pe cărare
Departa răsare
Ceva mișcător
Și legănător,
Vine mereu vine
Lor le pare bine,
E maica bătrână
Cu merindea 'n mână,
Pe rîzor s'asează
Și le-'ntinde masă
Cu snopi o umbrește
Și-apoi îi poștește
Pe toți să prânzească
Și să odihnească.
Prin miriști călcând
Ei vin rînd pe rînd.
Pe genunchi s'asează
Împrejur de masă,
Razele de soare

și mișelești, cu falsificarea adevărului și ascunderea mijloacelor infernale de luptă nu se poate desființa un popor, oi mai virtuos asupra cad în prăpastia, ce vreau să o pregătească pe seama altora. În special noi Români și compatrioții nostri Maghiari învățături de mare preț avem în istoria acestui războiu.

Ce privește pe Anglia, chiar dacă ea într'adevăr s'ar pute vre-odată lăuda, că a supus la picioarele sale pe Buri și cele două republice sud-africane odată atât de înfloritoare și acum prefăcute în pustietate, — negreșit că *blăstăm*ul războiului din Africa-sudică se vede astăzi plutind deasupra Angliei.

—pd.

TINERIMEA SÂRBEASCĂ LA LUCRU. Tinerimea sârbă dela universitatea din Viena a convocat tinerimea sârbă universitară din Ungaria la o adunare pe 10, 11 și 12 August n. în Szent-Tamás.

Convocatorul e subscris de 33 de tineri. În el se arată scopul adunării, care e: a deștepta poporul sârb din letargia sa de 25 ani și a-i insufla viață nouă.

De când s'a retras Milețici — așa se zice mai departe în convocator — pentru binele și interesele poporului sârbesc nu s'a făcut nimic. Partisanii lui Milețici s'au retras și ei și minoritatea ce a rămas nu a fost capabilă de conducere. Nu e deci mirare, dacă afacerile Sârbilor sunt neglijate pe toate terenele și poporul e în decadență.

Tinerimea sârbă — zice convocatorul în încheiere — s'a deșteptat și desfășură eazăși vechiul stindard, sub care se va lupta pentru interesele poporului sârb și-i va apăra libertatea naturală veche.

Bravă tinerime!

Monarchul în pericol. Cu ocaziunea revistei militare ținute de Maiestatea Sa Monarchul în lagărul din Bruck, o veste senzațională s'a lăsat în oate părțile, anume, că un atentat anar-

chist s'ar fi comis contra Monarchului. Poliția din Bruck adevărat a primit o corespondență din Genf, în care i-se scria, că un anarchist a fost angajat să asasineze pe capul statului austro-ungar. Imediat au fost luate cele mai severe măsuri de precauțiune. Doi muncitori suspecți au fost deținuți. Unul din ei mai cu seamă prin aceea a devenit suspect, că dela mai mulți soldați a întrebat pe unde își face plimbările călare Maiestatea Sa și când va veni în lagăr. Celalalt deținut avea *pasaport fals*. Dintre deținuți unul e Italian, altul Rus. În decursul interogatorului au negat ori-ce faziune. — În urma măsurilor luate demonicul plan anarchist a fost zădărnicit, spre marea bucurie a lumii întregi.

Băncile românești. Am amintit comunicatul apărut în *Magyar Pénzügy*, în care dl Cosma, directorul *Albinei* numește de calumniile scrișele contelui *Eszterházy* despre băncile românești. *Budapesti Hirlap*, ocupându-se de acest comunicat spune, că dl Cosma nu aduce nici un caz concret pentru a dovedi, că *Albina* a scăpat vre-un Ungur de ruină, dar ei pot aduce exemple, că moșii ungurești au fost vândute pe dobă din partea *Albinei*. — Dacă Ungurii ar fi obiectivi în aprețierea lucrurilor ar trebui să știe, că ori-ce bancă în prima linie este condusă de principii financiare. Că acei creditori cari nu s'atistac datoriei lor față de vre-o bancă, ca ultim remediu, sunt constrinși prin licitație la aceasta, nu se poate folosi drept mijloc spre ponegrirea băncilor românești, cum o fac aceasta foile maghiare la toate ocaziunile.

Cuota. Sâmbătă a apărut în toaia oficioasă din Viena și Budapesta decretul Monarchului, prin care stabilește cuota încă pe un an.

Satisfacție. Am amintit despre volnicia căpitanului de poliție din Panciova cu ocaziunea unei nunte față de niște Sârbi din Belgrad, silindu-i să-și dea jos cocardele naționale. Pen-

tru această insultă supuși sârbi au cerut satisfacție pe cale diplomatică. Și nu fără rezultat! Foile din Belgrad ne aduc știrea, că respectivul căpitan a fost suspendat din postul său și va fi pedepsit după merit.

Din România.

Alexandru Lahovari.

Duminecă s'a desvilit în București statua marelui bărbat de stat Alexandru Lahovari. El a fost un bun Român, căoi și-a arătat și cu vorba și cu fapta dragostea și față de Români din Austro-Ungaria.

Încurajarea sătenilor.

Dl Ioan Kalinderu, care are la activul d-sale atâtea laudabile fapte, cu privire la soarta țăranilor noștri, a găsit un nou mijloc de emulațiune pentru săteni, un mijloc întrebuintat de mult în Engliera, Germania și în Tirol.

Acest mijloc de emulațiune este decorarea sătenilor celor harnici și gospodari.

Măsura aceasta va da și în România roadele sale, după-cum a dat-o și în celelalte țări.

A fi decorat de M. S. Regele, va fi una din cele mai vii dorințe ale țăranilor români, va fi idealul tuturor.

Acum patru zile doi săteni din comuna Segarcea (Dolj) au fost decorați cu mare solemnitate cu serviciul credincios clasa II.

Vă puteți închipui bucuria acestor săteni, cum și dorința celorlalți, de a face să fie și ei răsplătiți.

Se zice că M. S. Regele și-ar fi exprimat dorința, ca acest sistem să fie adoptat și de către stat și ministrul de interne să dea instrucțiuni în consecință tuturor prefecturilor din țeară.

Escursia la Atena.

Dl Gr. Tocilescu a comunicat studenților, că data escursiunii la Atena n'a fost încă fixată în mod definitiv, ear' taxa de participare va fi de 50 lei, și nu de o sută, cum se anunțase.

Escursiunea va dura 20 de zile, în care se cuprinde și drumul.

Lucesc arzătoare,
Căldura e mare
Când și când o boare,
Vânt răcoritor
Vine pe răzor
Printre snopi străbate
La fețele lor
Cuprinse de dor
Și le răcorește
Și-i înveselește.

II.

Dealul Mohului
Umbra snopului
Cine se umbrește?
Sora soarelui
Și cu-a vântului,
Ele se umbresc
Și se sfătuesc
Care e mai mare?
Sora soarelui
Ea din graiu grăia:
Crede draga mea,

Că eu sunt mai mare
Că frate-meu-i soare,
Lumea o încălzește,
Lumea 'nveselește,
Snopi îngrămădește,
La ei se umbrește
Și el de n'ar fi
Oamenii-ar muri
Și tu nu fi rea
Crede, draga mea,
Că eu sunt mai mare
Că fratele-i soare.

Sora vântului
Ea se necăjea
Și se supăra
Și se mai gândea
Și-apoi răspundea:
Tu să nu fii rea
Fă-mi loc draga mea,
Că eu sunt mai mare,
Că fratele-i vânt
Care pe pământ
Dacă se pornește
Lumea 'nveselește,

Lumea răcorește,
Vântul de n'ar fi
Oamenii-ar muri,
Și boii la plug
Ar plesni în jug.
Ele se vorbesc
Și-apoi socotesc:
Soarele 'ncălzește,
Vântul răcorește,
Norii ne umbrește,
Pământul setos
Îl udă frumos,
Soarele încălzește
Vântul răcorește,
Și-aici pe câmpie
Îi numai veselie,
Și secerătoare
Ajunse de boare,
Spălate de ploaie
Ușurel să-ndoiaie
Cu secerarea-n mână
Fetița română,
Fața-i e voioasă
Firea dragăstoasă,

SCRISORI.

Un luminător fals.

Cistelle, Iunie a. c.

În nrul 20 al »Foi Poporului« am cetit isprăvurile rele ale unui învățător, care fiind în comuna lui natală se poartă foarte rău și crudel cu oamenii, ba ce-i mai mult îi și bate și la școală nu face nici un progres; aceasta m'a atins dureros. În nrul 21 al »Foi Poporului« am cetit despre frumoasele esamene și progrese cu pruncii din școlile din Mărgău și Sâncel; aceasta m'a îmbucurat. În comuna noastră, care e curat românească, e de mai mulți ani învățător un fiu al acestei comune, Alexandru Pop, care se subscrie însă mai bucuros Pap Sándor, tanító. Acesta samănă mai mult cu cel din nrul 20, adică bate oamenii și-i neglijează oficiul, nu cercetează școala, progres nu-i vorbă, ceea-ce s'a și văzut cu ocaziunea ținerii esamenului în 16 Maiu, că de nu ar fi catechizat dînsul pruncii, fiind parochia vacantă, atunci ar fi stat pruncii ca mușii, nu au știut nici ceti, apoi din gramatica limbii române, din comput, din geografie, din istoria patriei șol. obiecte chiar nimic, încât de sine și-au făcut oamenii întrebarea, pentru ce capătă acest om 700 coroane salariu, ori doară pentru aceea, să stea noaptea în drum, să pălească oamenii cu ciomagu în cap, sau să le iee muierile de grumaz, cum a luat astă-iarnă pe una, pentru ce numai acum în 31 Maiu st. n. a fost pedepsit cu 75 coroane de judecătoria cercuală, sau pentru aceea ca să ne învețe pruncii? — Acum am cugetat eu cetind nrul 21 al »Foi Poporului« și văzând ce esamene cu progres laudat s'au făcut în Mărgău și Sâncel, oare nu ar putea face și învățătorul nostru așa, să stea de școală și să arete progres, să nu dea anză oamenilor să-l împrucesueze pe la Blaj și pe la inspectorul regesc de școale ca să-l arunce, căci atunci cum și-ar susțină cei 8 prunci ce-i are și din ce, fiind om sărac. Însă nu ai ce face, că dacă ar cuteza cineva să-i zică ceva, da eu măciuce în cap.

Să nu ne certăm
Și să ne împăcăm
Și să fim surori
Umbrite la nori,
Pălite de soare,
Fete rizătoare,
La secerători
Fete și feciori,
Noi să le-ajutăm
Și să nu-i lăsăm
Pe câmpia 'ntinsă
Cu lanuri încinsă,
Pe 'ntinsa câmpie
Unde-i veselie.
Când ei vor cânta
Glasul 'l-om purta
Peste văi și deal
Pân' peste-Ardeal.

Dar' să vedeți cum se poartă acest om, care ar trebui să fie conducătorul nostru în cele naționale. Foai românească n'a plătit, nici nu cetește. Din contră s'a făcut frate de cruce în Moisa cu Jidanul Lukács și îndeamnă oamenii să nu cumpere dela mine, care sunt singurul Român cu măiestrie și comerciant în comună, pe toate căile să silește să-mi strice, m'a acusat la pretură că nu am licenție (ipar engedély) și lucru măiestrie. În toamna anului trecut, la indemnul lui Lukács Jidanul, s'a apucat și a tăiat porci făcând hoșie, ca să nu pot eu vinde carne. Indemnând și pe alți oameni, le-a cauzat celor nepricepuți spese cu procese și umblări, ba unul a fost dus de el până acolo de a mărturisit strîmb și pentru aceea a fost pedepsit cu 15 zile arest și 45 coroane pe-deapsă în bani.

Pentru acestea și alte fapte ale lui au fost mai de multe-ori acusat la Preaven. consistor metropolitan din Blaj, la oficiul protopopesc, dar' văzând că nu-i putem face nimic, acum l-am acusat la inspectorul regesc de școale și ne mirăm, că deși s'a trimis cauza Prea On. oficiu protopopesc din Catina, până acum nu are nici un rezultat, poate așteaptă să urgităm cauza sau să scriem la Inaltul minister de culte. Acum 2 ani a trimis telegramă de supunere și omagiu la ministrul de culte, numindu-l părintele învățătorilor, dar' nu cugetați că de maghiaron, ci ca să-l înșele, că bine-l cunosc pe dînsul și domni de Ungur.

Teodor Cecan,
măiestru și comerciant român.

Început bun — sfîrșit...

Din tractul Cohalmului, Iunie.

Sînteți rugați a da publicității în prețuita foai ce o redigiați următorul cas supărător: În 26 luna trecută s'a ținut esamen de vară la școala gr-catolică din Homorod, sub presiul dlui vicar, răspunsurile elevilor și elevelor au fost foarte mulțumitoare în toate despărțimintele, ca în toți anii, de oare-ce dl inv. Ioan Ciotloșiu își cunoaște chemarea sa și o și îndeplinește.

Aceasta ne-a servit spre bucurie, ce urmează însă spre necaz și indignare, și anume după esamen în cea seară s'a dat o producțiune teatrală de tinerimea română de ambe sexele. Venitele: I. pe bilete după-cum m'am informat a fost 40 cor. și 80 bani; II. suprasolvirile dela d-nii G. Mircea, Cața 1 cor.; G. Spornic, paroch în Cohalm 80 bani; I. Bercan, paroch în Merchiașa 60 bani; Patrichie Pinteș, paroch în Paloș 60 bani; N. Lupu, inv. în Paloș 40 bani; G. Pop, inv., Cața 20 bani; suma totală 50 cor. 60 bani, pentru cari domni suprasolvenți primească mulțumita publică. Subtragându-se toate spesele a rămas venit curat 26 coroane, care au fost destinate pe baza protocolului luat de senatul școlastic să între în casa reuniunii femeilor, căci numai așa s'a conșos pre-darea în școală, și și invitările s'au împărțit pentru scopul acela. Însă mare indignare a căsunat purtarea tinerimii și a președintelui, neascultând de preot și învățător; căci după-ce au apucat paralele, au făcut pe voea feciorilor și după-ce au computat spesele teatrului, cu restul de 26 coroane, dintre cari putea da măcar 10 coroane la casa femeilor, au plătit musicanți cu 8 coroane pe sêrbătoarea Rosaliilor, ear' ce le-au mai rămas au beut. Un astfel de lucru nu s'a mai făcut la nici o petrecere românească, cari toate s'au dat și trebuie să se dea în favorul societăților noastre culturale, ale bisericeii și școlii noastre.

Se întrepun învățătorii cei diligenți, spriginindu-i, tot așa preoții, numai ca să înainteze în cultură și neamul nostru cu deosebire printre Sași, ca să vadă că progresăm și noi, însă poporul dela noi nu vrea să cunoască ce e bun pentru el.

G. B. din Cohalm.

Esamene la sate.

Poteu.

Esamenul s'a ținut în 27 Maiu n. dimineața la 8 ore, sub presiul delegatului protopopiatului Seini, Iosif Pap Leményi, însoțit de dl capelan V. Gajia. La intrarea în școală au fost salutați de cătră un școlar cu o vorbire fru-

Să-mi săruți și pragul meu.
Când m'oi scula eu în zori
Cu mireasa de subsori
Și-oi eși la noi la poartă
Pe tine să te-aflu moartă.

Din Fărăgău.

Culese de George Bogdan, june.

Mândra mea cu ochii mari
'Și-a dat boii pe pieptar
Și-o junincă pe-o oglindă,
Să tot uită și să strîmbă
Să vadă câtă-i de mândră.
Lasă mândră că-i vedea
Ce-a fi din dragostea mea,
Tot într'ia-mi umblă capul
Să te las mândră la dracul,
Că și-aseară te-am văzut
La fântâna de beut,
Că cu patru ai șezut,
Și pe când ne-om întâlni
Nice șapte nu 'ți-or fi.

Poesii populare.

Din Toracul-mic.

Culese de Costa Balos, plugar.

De-ar da bunul D-zeu
Să fie pe gândul meu,
Mândră de nu mă iubești
Ca cioara să-ngălbinești,
Ochii tăi negri și vii
Să se stingă ca făclii,
Buza ta cea rumeioară
Suspinele să te-omoară,
Pêru-ți negru și stufos
Vânturile sufle-l jos,
Să-ți uște pielea pe os,
Trupul fraged și înalt
Să-l acăți în crengi de brad,
Să umbli din casă-n casă,
Inima să-ți fie arsă,
Să vii și la casa mea
Ba și când o fi nunta mea
De 'ntristare și de jele
Să-mi strîngi stîlpu porții mele,
Să te-ajungă-un dor și un greu

moasă. A urmat apoi esaminarea din catechism și istoria biblică a vechiului și noului testament. Răspunsurile școlărilor au uimit pe toți cei de față. Așa în șir s'au esaminat toate obiectele și după fiecare obiect se cânta câte o doină românească, poesii și imnuri naționale, de cari noi aici în jurul Sătmăruului n'am mai auzit în viața noastră.

Meritele harnicului învățător nu sânt în stare a le descrie, căci ori-și-cum așa scrie n'ar fi de ajuns. Noi abia am știut vorbi românește, ear' pruncii nostri mai nimic, căci sântem încunjuțați de Unguri; azi însă, nu ni-e rușine a vorbi stând de față cu ori-ce Român. De alt-cum vestitul martir Dr. V. Lucaciū din comuna noastră e născut și crescut.

Cu durere trebuie să spun, că pe învățătorul nostru, Român mare și bun fiind, preotul și protopopul nostru îl persecută și nu-l iubesc, ba dau informațiuni rele consistorului din Gherla, care asemenea numai pe cei mai buni patrioți protejează, după-cum știe lumea, însă acela nu se înspăimântă, stând ca sentinela la culmea oficiului și a suferințelor, lucrând și căutând să învingă adevărul și să nu mai triumfeze răul.

Meritul dlui Petru V. Șireag, bunul nostru învățător, ce ca un adevărat Român și părinte, fără obosală, a făcut, învățat și luptat atât pentru noi, e cu atât mai mare, căci din purtarea lui pot să iee esemplu cei din jurul Sătmăruului, căci el nu a învățat numai din datorință ori pentru câștigul sumelor de bani dela »Szécsenyi társulat«, cum facunii învățători români, învățând pe școlari a cânta Isten áldd meg a magyart, Eljen a haza, Szózat și a saluta pe uliți chiar și pe Români numai ungurește, pentru de a căpeta bani dela societatea amintită. Acestea sânt lucruri rușinoase pentru noi și totuși mulți le fac. Țină-ne numai bunul D-zeu pe harnicul nostru învățător cu bine mulți ani între poporul din Poteu.

I. S. G. B.

Cireșa (Bănat).

În 16 Iunie s'a ținut examenul la școala noastră, la care a luat parte nu numai poporul din loc, ci și un număr frumos de inteligenți români, maghiari și germani din comunele din jur, cari cu toții fiind surprinși de răspunsurile eminente ale elevilor date din toate obiectele de învățământ, felicitând pe învățător, s'au grăbit a premia mai mulți școlari. Dl învățător Mihaiu Botiș poate fi mândru de cele prestate. G. S.

Tritul-de-sus (Turda-Arieș).

În 24 Maiu st. n. s'a ținut examenul cu elevii școlăii gr.-cat. din Tritul-de-sus, sub presiunea dlui protopop Artemiu Codarcea. Examenul s'a început la 2 ore, fiind 38 elevi prezenți. Esaminarea făcută din toate obiectele a dovedit un progres frumos, tot așa și dialogurile.

Public încă a fost frumos, însă durere, la o parte din public i-a mirosit greu școala, de nu a venit să asculte răspunsurile frumoase ale băieților, ci au stat afară făcând unele încercături între poporeni, pe care de astă-dată nu le comuncie.

Dl protopop mulțumește dlui învățător Gregoriu Sâmpălean pentru progresul frumos. Ține apoi o vorbire băieților dorind și pe viitor voe bună și diligență.

Trebuie să amintesc, că școala la noi nu s'a început până la 21 Ianuarie, și totuși am putut fi mulțumiți cu examenul, pentru care lucru primească dl învățător Sâmpălean mulțumitele noastre.

Un participant.

Pustiniș (Bănat).

În 6/19 Iunie s'a ținut examenul la școala noastră confesională care era până acum unica în comună. Ear' dela toamna viitoare își va căpeta soață, pe cea maghiară, despre care încă nu am înțeles cum va fi, de stat, ori comunală, căci acum s'a edificat.

La examen n'au participat mulți părinți de ai școlărilor, fiindcă era zi de lucru. Dar ce-i drept, când e vorba de sprigin se interesează destul de mult unii dintre poporeni, mai ales membrii com. par. al cărui președinte este dl Trăila Surdan.

Numărul copiilor prezenți la examen au au fost aproape 50, al celor obligați peste 70.

Spor a făcut dl inv. I. Giulvezan destul de de bun, cugetându-ne la examenul din anul trecut al dlui Daul.

Nici nu ne-am putut aștepta la mai mult, fiind copiii cu totul înstrăinați de școală. Îndurat-a destule greutăți dl inv., până a ajuns la atâta, fiindcă a înființat și cor. Cu copiii poate cânta s ta liturgie în 2 voci și cu plugarii în 4 voci.

La examen multă plăcere a făcut celor de față cântarea »Trompetele sună«, cântând-o mititeii cu totul plăcut.

Sala de învățământ încă a fost mândru împodobită cu frunze verzi de frăgar și cu cununi de felurite flori. De D-zeu ca pașii porniți spre bine în școala noastră să continue tot mai spre bine și în viitor.

Un bun voltor al școlăii.

Ritișor.

În ziua de 28 Maiu a. o. s'a ținut la noi examenul școlar.

Începutul s'a făcut cu clasa I., II. și III-a, la carea avem de învățător pe dl Alimpiu Rădulea.

După rugăciunea de dimineață a urmat esaminarea din toate obiectele până la fine, care a fost la 9 ore.

Examenul a fost declarat de »foarte bun«.

Trecând după aceea la clasa mare, adică la clasa IV., V. și VI., la care avem de învățător pe dl Teodor Răbăgia, s'a cântat »Împărate ce res«, apoi s'au esaminat din toate studiile propuse.

Întrebările s'au pus atât din partea dlui învățător, cât și din partea dlui comisar.

Copiii la întrebările puse răspundeau atât de corect și de curajoși, încât pe toți ne-au încântat răspunsurile lor.

La finea examenului s'a cântat »Cheruvicul și Ângerul a strigat« din cântarea bisericăască; ear' din cea națională s'a cântat »Românașul« etc. Examenul s'a finit după 12 ore a. m.

După cântare s'a sculat dl comisar și a mulțumit atât dlui învățător, cât și școlărilor, declarând examenul de »foarte bun«. După aceea întorcându-se oătră noi, ne-a spus că putem fi mândri cu astfel de învățători.

Deci în numele parochienilor le mulțumesc dlor învățători, căci numai laudă li-se cuvine pentru sporul făcut.

Adam Luca,
membru com. paroch.

Iubiți cetitori!

În curând se împlinește jumătatea dintâiu a anului acestuia și »Foaia Poporului« intră în a doua jumătate din anul al IX-lea al vieții sale.

Credincioasă programului seu și menirii sale de a fi făclie luminătoare pentru talpa țării, pentru țeranul român, ea-și va urmări mai departe scopul cu aceeași rîvnă, cu aceeași iubire și interesare pentru toate afacerile, pentru toate lipsurile poporului nostru, ca și până acum.

Ea a trăit și a lucrat din toată inima pentru țeranul român și pentru oamenii dela țeară și tot astfel va lucra cu îndoit zel și mai departe.

Cei-ce au cetit »Foaia Poporului« și au avut-o în casă, o știu prețu.

De aceea credem și nădejduim, că ei nu o vor lăsa să nu o aibă mai departe și în nădejdea aceasta deschidem nou abonament pentru »Foaia Poporului« pe jumătatea a doua a anului curent.

Astfel venim a ruga pe onorații abonați, ca nu numai să se grăbească a trimite în curând prețul de abonament, dar' să și spună tuturor, cu cari se întâlnesc și dau în vorbă, ce este »Foaia Poporului«, cum și pentru cine se luptă ea. Apoi să-i îndemne a abona această foaie, de oare-ce pe lângă că e bună și făcută anume pentru popor, apoi pentru comercianți și meseriași, este și cea mai ieftină dintre foile românești. — Prețul va fi:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe un an întreg 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.

Pentru România:

Pe un an întreg 10 lei.
Pe o jumătate de an 5 lei.

Pentru a pute ține bună rîndială, onorații abonați, vechi și noi, sânt rugați a băga bine de seamă la următoarele:

Pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici dela alt termin, decât dela începutul anului pe o jumătate de an, sau pe un an. Abonaților de până acum li s'au trimis deodată cu foaia și mandate postale (posta utalvány), cu adresa noastră tipărită și cu fașia sub care primesc foaia, lipită pe dos, așa că trimițătorul nu are decât să-și scrie numele seu și cifrele la locurile cuvenite și să pună banii, dimpreună cu mandatul, la postă.

Abonații noi sânt rugați a-și scrie numele lor și al comunei, foarte curat și cetet, însemnând posta din urmă.

Administrațiunea
»Foi Poporului«.

Povețe despre hrana țăranilor.

V.

Beuturile.

Beutura este trebuincioasă omului în ori-ce vreme, când simte sete și mai cu deosebire după fiecare mâncare, căci beutura înlesnește mistuirea mâncărilor. Beutura cea mai sănătoasă este apa; ea potolește setea și ne răcorește în timpul căldurii; plantele, vitele și omul nu pot trăi fără apă.

Apa de beut trebuie să fie curată, limpede, fără miros și ușoară. Prea multă beătură slăbește stomachul; de aceea, nu trebuie să bem prea multă apă deodată.

Apă văroasă este grea la beut și nici nu este bună pentru fertul bucatelor. Apa murdară, turbure, cu miros, nu este sănătoasă. Apa de lacuri, băltoaci și ori-ce apă stătută, mai ales însă apa din lacuri și gropi, în care se moaie inul, cânepa, teiul, produce boale grele.

(velnițe), de fabrici de petrol, dau obicnuit apă rea. Cele mai bune puțuri sunt cele cu pompă, apoi cele bine ghisduite cu peatră, acoperite cu capac, din cari apa se scoate cu roata sau cu scripețe; în lipsă de peatră, fântâna se ghisduiește cu lemn de stejar; gălețile trebuie să aibă pe gura lor o cruce de fer; în jurul puțului să se înalțe locul și să se aștearnă petriș, luându-se măsuri ca să nu se facă băltoace și ca apa adunată împrejurul puțului (a fântânii) să nu curgă înapoi, în puț.

Este primejdios a bea apă prea rece când suntem inferbentați, ci atunci trebuie să ne răcorim mai întâiu prin repaos.

Toate vasele din cari bem apă și în cari o păstrăm, trebuie să se fie curate: putina, hârdăul, donița, cofa, cana, bårdacul; mai ales pe fundul doniței se poate așeza nămol; de aceea, trebuie să se spele din când în când cu cenușă.

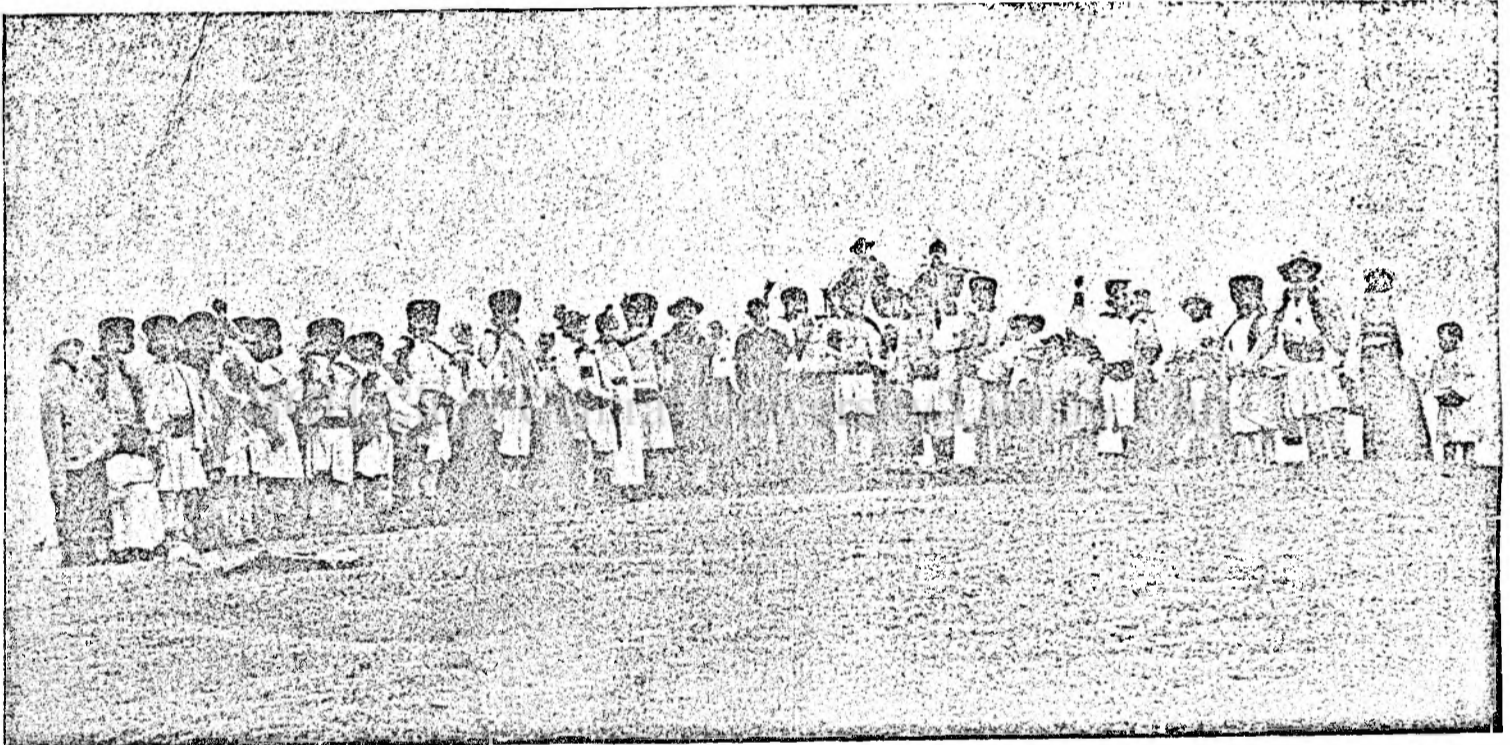
Să nu bem apă din puț (din fântâna) aflat în curtea unui vecin, dacă

iernii; nu le face însă nici un rău dacă îl bea arare-ori și în mică cătățime. Dacă vinul nu este bine păstrat și mai ales dacă îl ținem la un loc cald, el se acrește și devine oțet. Unii cărcimari, puțin conștiențioși, îndreptează vinul stricat prin adăogire de ghips, de peatră acră și de alte lucruri vătămătoare și chiar otrăvitoare.

Mustul de pere și mere este mai slab, mai puțin îmbătător decât vinul.

Rachiul de bucate (de grâne, de pâne), de cartofi, țuica de prune, basamacul, rachiul de tescovină, de boștină sau prăștină, de drojdii, anasonul, isma și alte rachiuri, rumul, cognacul și alte spirturi tari, sunt mai vătămătoare decât vinul și imbată mai lesne decât el. Rachiul și celelalte spirturi nu dau putere acelu care le bea și nu-l încălzesc. Adese-ori rachiul este amestecat cu esențe, cu vitriol și cu alte otrăvuri cari rod stomachul.

Berea se ferbe din orz și din hemeiu, ea este o beătură mai puțin im-



○ nunță în Poiana (lângă Sibiu).

Cea mai bună apă este cea de isvor, sunt însă și izvoare cari nu dau apă bună, ci grea, văroasă. În lipsă de apă bună de isvor, bem apă curată de gârlă sau de riu; ea este sănătoasă, dacă albia și malurile gârlei sau ale râului sunt curate, dacă nu se scurg în gârlă ori în riu felurite necurățenii din curți, grajduri, privați, poverne (velnițe) și alte fabrici, și dacă locuitorii comunei n'au răul obicei de-a arunca în gârlă sau în riu băligare și alte lucruri murdare. Obicnuit apa de gârlă sau de riu este mai curată în susul satului, înaintea intrării ei în sat, și mai necurăată în josul lui, după-ce apa curgătoare a fost amestecată cu necurățenii provenite din case și curți.

Apa de puț (de fântână) este numai atunci bună, când puțul (fântâna) a fost săpat într'un loc curat, depărtat de grajduri, de privați și când puțul este destul de adânc. Puțurile săpate în locuri murdare, băltoase, în vecinătate de privați, grajduri, coșare, de poverne

în casa lui se află cineva bolnav de o boală molipsitoare, (lipicioasă).

Apa este beutura cea mai sănătoasă pentru oamenii de toate virstele și singura beătură care se cuvine pentru copii. Mulți oameni nu se mulțumesc însă cu acest dar, pe care ni-l-a dat Dumnezeu, și caută a-și potoli setea cu alte beuturi, cari le plătesc cu bani scumpi și de multe-ori cu sănătatea lor. Din aceste beuturi, unele, ca vinul, rachiul, basamacul, țuica, rumul, berea și alte beuturi spirtuoase, imbată pe acela care le bea în cătățime mai mare; altele, ca braga, apa gazoasă, limonada gazoasă, ne răcoresc, ear' cafeaua și ciaiul ne încălzesc.

Mustul de struguri, după-ce a fert, devine vin; în cătățime mică, vinul este câte-odată o beătură potrivită pentru oameni bătrâni și bolnavi, cari să-l bea curat sau amestecat cu apă numai la masă și nu cu stomachul gol. Oamenilor sănătoși și mai tineri, vinul nu le dă putere și nu-i încălzesc în vremea

bătătoare decât rachiul, se strică însă lesne și devine curând acră.

Braga, făcută din meu fert, apa gazoasă (sifon) și limonada gazoasă, sunt beuturi răcoritoare nevătămătoare.

Cafeaua și ciaiul sunt încălzitoare și folositoare. Cafeaua este o beătură sănătoasă, mai ales după masă; aceia însă cari au obiceiul a bea multe cafele pe zi, își vatămă sănătatea, precum și aceia cari pun în cafea rum ori alte spirturi. Ciaiul devine asemenea vătămător, dacă îi adăogăm mult rum sau alte beuturi îmbătătoare. (Va urma).

PARTEA ECONOMICĂ.

Nutrirea plantelor.

Sămănăturile sau bucatele, precum și celelalte plante sunt mijlocitorii de nutrire între oameni, animale și pământ, adecă fiindcă oamenii și animalele nu se pot nutri de-adreptul cu pământ, se

nutresc cu plantele, cari cresc pe acela ear' acelea-și absorb nutremântul lor din pământ. După nutrire apoi, plantele își primesc sub forma de balegi o parte a nutremântului lor, pe care 'l au servit oamenilor și animalelor. Precum e natura plantei, așa și crește ea mai mare și mai mică și e de o durată mai scurtă pe pământ.

În privința vieții se împart sēmănăturile în anuale, cari adevărat trăsesc numai un singur an pe pământ, precum e cucuruzul, mălaiul (meiul), ovėsul, orzul ș. a.; în bienale (de doi ani), căroră adevărat le trebuie câte doi ani până când cresc, precum e grăul și sēcara de toamnă, rapița ș. a., și în vivace, cari adevărat trăsesc mai mulți ani, precum e trifoiul, luțerna și alte ierburi. Plugarul are de a se ocupa mai cu seamă cu plante anuale și bienale, ear' silvicultorul, pomologul și viierul cu de cele vivace.

Partea aceea a plantei, care crește și se desvoaltă în aer se numește partea aeriană, ear' aceea, care crește în pământ se numește partea subterană (de sub pământ). De partea aeriană se ține paiul (cotorul, trupina), cu foile, florile și fructele lui, ear' de cea subterană se țin rădăcinile. Rădăcinile la unele plante sânt subțiri și scurte, precum sânt ale cerealelor și se numesc fasciculare, ear' la altele sânt mai lungi și mai groase în forma unui cep sau pivot și se numesc pivotante, precum sânt la cucuruz, trifoiu, luțernă, napi și la diferitele legume.

Partea deasupra pământului a plantei, se numește paiu, dacă în lăuntru e gol și precum de mai multe noduri cari îl țin în sus, cotor, lujer, curpën sau coardă se numește atunci, dacă e ceva mai gros și mai gras, ear' trunchiu sau trupină se numește atunci, dacă e lemnos. Toate organele plantelor fie aeriene, fie subterane se compun din niște celule fine numite celuloză, cari se formează din apă și substanțele minerale aflătoare în pământ și așa sânt de fine, încât cu ochii liberi nici nu se pot vedea.

Plantele se nutresc prin rădăcinile lor fasciculare (trichomi, peri sugători), cu apă și diferitele leși (accide) și să-

ruri din pământ, pe cari le asimilează cu celulele (vasele) lor, ear' prin foi sau stomate evaporază gazurile și aborii de apă. Toate plantele verzi conțin apă în ele, unele într'o măsură mai mare, altele într'o măsură mai mică. Astfel trifoiul și luțerna verde conțin până la 85%, apă, cucuruzul 82%, ear' napii 92%. Dacă uscăm planta, apa evaporază din ea și rămâne numai materia uscată sau seacă din ea, care poate să fie zahăroasă, celuloasă, albuminoasă, glutinoasă ș. a., precum adevărat a fost și nutremântul și natura ei.

Nutrirea plantelor e de două feluri: organică, care adevărat se face prin organele lor: frunze, flori și coajă și anorganică, care se face cu ajutorul rădăcinilor din pământ, după-cum am zis și mai sus, din mustul și leșiile, ce le topește ploaia din sărurile aflătoare în acela.

Nutremântul organic îl absorb plantele din aerul, pe care îl răsufăm și noi din niște părți, ce se numesc: oxigen, sau aer dătător de viață, azot, sau aer nădușitor, carbon, sau aer, care se formează prin ferbere sau hidrogen, sau aer format din aboreală. Toate patru părțile acestea compun aerul de pe pământ, pe care-l răsufăm și noi oamenii și animalele și fără de care nu am putea trăi nici câteva minute, ca și peștii fără de apă. Cu deosebire azotul contribuie într'un mod foarte însemnat la nutrirea plantelor, și aceasta se întâmplă sub două forme: sub formă de amoniac (abori) prin foi și sub formă de acid nitric (leși) prin rădăcini.

Nutremântul anorganic, care adevărat se face prin rădăcini, constă din niște materii putrezite cari se află în pământ, precum e: acidul fosforic, sau un fel de leși, care se desvoaltă din cenușă și oase, acidul sulfuric, care se desvoaltă din pucioasă, acidul de var, fer, sare, sodă ș. a., cari se desvoaltă din materiile numite. Toate accidele sau leșiile acestea se străcoară în plante cu ajutorul rădăcinilor fasciculare sau ai perilor sugători în trupul plantelor, căroră le dau apoi și nutremântul de lipsă de toate zilele și le și întăresc totodată. (Va urma).

De-ale asigurărilor.

În foaie au avut cetitorii privilegiu să cetească de o bucată de timp încoace despre mai multe casuri de nenorociri pricinuite de foc și grindină. Îndeosebi aceasta din urmă a nimicit în multe comune întreaga recoltă, așa că bieții oameni în marea lor majoritate se ved rămași fără hrană pentru iarnă, fără nutreț la vite, fără nădejde de a-și putea câștiga banii de lipsă pentru acoperirea datoriilor cătră stat, comună și... bănci.

Pacostea aceasta căzută asupra oamenilor se va schimba însă într'o adevărată binecuvântare, dacă va fi îndemn pentru toți, ca sēmănăturile să fie asigurate contra grindinei, casele și nemestiile contra focului. Multora li-se va părè, că aceasta nu e cu puțință: n'avem noi destule date, să mai plătim și taxe de asigurare? Da și ba. În potopul de date sânt multe, cari dacă nu se pot șterge de tot, se pot micșora. Facă cineva socoteala, mai ales în lunile de iarnă, cât rachiul spurcat plătește el și de bună-seamă se va mira, căci va eși la sume, cu cari să-și poată cumpăra vacă cu vițel. Dacă ar da cineva numai 8 cr. pe zi pe aceasta beutură, și tot îi iasă aproape 30 fl. pe an. Cu banii acestia nu numai, că își poate plăti asigurarea contra focului și contra grindinei, dar' îi rămân și pentru cheltuelile, ce le are cu școala, cu abonarea foii și cu cumpărarea cătorva cărți folositoare. Unde punem apoi cheltuelile cele mari, ce le pricinuește părăsirea de cătră multe, prea multe din femeile noastre a bunului obicei de-a țese în casă pânza și pânura pentru hainele membrilor din familie! Facă cineva socoteala numai într'un an, cât cheltuiește pentru nimicurile luate dela șatra Jidanului, și se va îngrozi câte bancnote de 10 fl. aruncă pentru gunoaie.

Nu poate deci nime zice cu drept cuvânt, că n'ar ave de unde plăti asigurarea. Taxele pentru aceasta afară de aceea sânt mici, după-cum e și valoarea lucrurilor asigurate.

Numai ca la ori-ce trebuie și aici lucrat cu chibzuială. Băncile de asigurare trimit agenți pe toate satele, cari au să îndemne pe oameni să se asigure. Între acestia se află și de aceia, cari

Despre „vinars și urmările triste ale vinarsului“.

— Dialog. —

Ioan. Bună ziua, prietene!

George. Dumnezeu te-a adus, frate; — cuprinde loc la noi; să vorbim ceva ca să nu ne urim, — ascultă, că azi am să-ți vorbesc ceva despre vinars, sau cum o numesc unele foi, beutură diavolească.

Ioan. Cum așa, drăguța de horincă să fie beutură diavolească? 'Mi-se pare totuși, că și eu am cetit despre aceasta în ceva carte.

George. Cred că ai cetit, căci cărțile bune și de cuprins moral, precum și Foaia de multe-ori scriu despre horincă și urmările triste ale beției.

Ioan. Foile de multe-ori scriu și ce nu s'a întâmplat, — adevărat ce nu-i drept.

George. Nu zic, că să întâmplă totdeauna profețiile unor bărbați geniali, vestite prin unele foi; dar' ce scriu unii despre horincă să mă crezi, iubite frate, că numai adevărul spun.

Ioan. Iubite prietene! Foarte cu greu pot să pricep, că 2—3 porți sau ciocane de horincă să strice așa de tare omului, și să-i risipească averea?

George. Hm! Amice! Mare număr au acelea. Cine s'a învățat și dedat odată cu horinca, aceluia nu-i place lucrul. Minteă îi stă tot la afurisita de horincă. Îndată-ce are ceva bănișori, îi cheltuiește pe horincă; capetul este acela, că devine om beutor. Omul beutor apoi n'are nici o cinste, numai la jupânul... Îțiș până are parale; după aceea și de acolo... sănătate bună! Oamenii de omenie îl încunjură, ba chiar și pruncii satului!

— Apoi să o știi și aceea, iubite prietene, că munca omului beutor une-ori nu ajunge nici o pipă de duhan. Venitul totdeauna îi este mai mic, spesele, mai mari. Horinca bat-o focul stă în bani, și dacă nu sânt bani dă cărcimarul și pe contă; când bețivul și-a făcut contă mare, și nu mai are credit nici la jupânul Avrum, atunci sērmanul om pătimaș e prins în clește; numai decât se ia pe seamă că trebuie să vînză ceva; și

asa merge vițelușul, vaca, calul, boul și cu timpul toată bogăția.

Ioan. Prietene! Zău bine le știi, cași-cum le-ai înșira și ceti din carte.

George. Știu eu destule prietene, căci ei, multe am văzut și auzit în viața mea.

Ioan. Dar' prietene! Ce să bea omul cel sărac? vinul e scump, ear' horinca îi ieftină; apoi să mă crezi, că și la omul bogat din când în când îi cade bine câte un ciocanaș de horincă.

George. Ce să bea omul cel sărac? Bee vin, ear' de n'are bani de vin, bee apă; apoi știu că și tu ai învățat în școală, că apa e cea mai bună și mai sănătoasă beutură pe lume. De apă încă nime nu și-a perdut mintea.

Ioan. Dar' apa nu dă putere!

George. Nu dă? Ba zău mai multă putere dă decât horinca cea puturoasă a Jidanului. Știi din ce fac horinca? din apă și spirt, apoi cine știe ce mai adaog la ea, ca să fie plăcută la beut.

înșeală pe cei-ce-și fac de lucru cu ei. Așa l-a nebunit un agent pe un om sărac să-și înscrie 2 fetițe ale lui la o societate pentru asigurare de zestre, căci n'arave să plătească mai mult de 33—35 cr. pe pătrar de an. El a crezut, a iscălit o »hârtie«, în care nu știa, ce e, dar se pomenește, că pe pătrarul de an are să plătească pentru o fată 4 fl. 95 cr., pentru amândouă pe anul întreg 39 fl. 60 cr. Reprezentanța din Cluj l-a provocat să plătească, el n'a vrut, dar a fost dat în judecată pentru declarația scrisă — asta era »hârtia« — în care se obliga să plătească cel puțin pe un an. Așa a și trebuit să facă. Înșelătorii de acestea s'au întemptat multe.

Ce urmează de aici? Urmează, că se ne asigurăm la oameni cunoscuți, cari reprezintă societăți cunoscute. Fiecare sat are un oraș mai apropiat, unde se află agenturi de-ale băncilor de asigurare, ba avem chiar și în satele noastre mai mari astfel de agenturi. La multe din acestea sunt agenți oameni de ai noștri, preotul, învățătorul sau alt fruntaș din comună. La acestia să mergem, cerând dela ei statutele, tarifele etc., pe cari le cetim mai întâiu cu atențiune sau punem pe cineva să ni-le esplice, și apoi ne asigurăm. În felul acesta nu vom fi înșelați, și pentru casele și nemestiile noastre vom fi despăgubiți în cas de foc, ear' pentru holde în cas de grindină.

Pășunatul și cositul fânațelor.

În ținuturile muntoase din țările mai înaintate într'ale economiei obișnuiesc plugarii ca fânațele într'un an să le cosească și în celalalt an să le pășuneze. Cei mai mulți le pășunează 3—6 ani, apoi le cosec câțiva ani. Scopul, ce-l urmăresc cu această preschimbare, e să curățe fânațele de unele buruieni, cari nu numai că dau un nutreț slab, dar împedecă și iarba cea bună în dezvoltarea ei. Mai cu seamă în locurile gunoite bine se arată în curând astfel de buruieni. Esperiența a dovedit, că buruienile acestea se imputinează, ba chiar se perd aproape cu totul, dacă lăsăm mai mult timp să pască vitele pe

loc. În locul acestor buruieni netrebnice se ivesc ierburi, cari dau un bun nutreț.

Fânațul lăsat de pășune aduce de regulă mai puțin folos în privința nutrețului ca cel cosit, pentru-că vitele calcă la păscut multă iarbă. Folosul va fi cu atât mai mic, cu cât se face pășunatul mai fără socoteală. Dacă vom lăsa d. e. vitele într'o iarbă mare, vor călea jumătate din ea, pe când dacă le vom lăsa tot în postăți mai mici, vom ave puțină pagubă. Să nu pășunăm dară întinderi prea mari deodată și să grijim, ca vitele să ajungă tot în iarbă tină. Isprăvind vitele o postată, o lăsăm să odihnească, ca să se poată curând reculege. În felul acesta au vitele vara întreagă iarbă tină, sunt mai bine hrănite, vacile dau lapte mai mult și mai bun, n'avem cheltueli cu cositul, strînsul și căratul fânului și și grija de vite e mai mică ca ținându-le în grajd, unde mai trebuie și așternut.

Sunt unele ierburi, cari n'aduc nici un folos, dacă le cosim, căci pe vremea aceasta sunt numai paiu sec, pe când fiind pășunate dau un nutreț foarte bun.

Pentru pășunat se potrivește pământul proaspăt într'o climă mai umedă. Locurile uscate nu sunt bune, pentru-că se prea întărește pământul.

Cucuruzul ca nutreț.

Boanele de cucuruz se mistue cam greu din cauza învelișului lor celui tare. Zdrobindu-le, adecă făcând urluială din ele, sau ferbându-le se mistue aproape tot ce e nutritor în ele. Să nu cruțăm deci mica osteneală cu facerea urluielii, ori a fertului, căci în schimb nu dăm animalelor nutreț, din care o parte bună se perde fără folos. Numai în cazul, când d. e. porcii sunt de mici dedați cu boanele întregi, le mistue și mai târziu bine. Cucuruzul nu e bine să se folosească singur ca nutreț, căci ne dă la porci o slănină uleioasă și o carne moale și prea grasă.

Cucuruzul e un bun nutreț și pentru vite, căroră li-l dăm ca urluială amestecată cu paie tăiate. La vaci le face laptele foarte bogat în unt. Chiar

și cailor se poate da. Nici la boi, nici la cai însă să nu se dea în cantități prea mari, căci îi moleșește de tot. Pentru armăsari nu e cucuruzul de tot potrivit. Trecerea dela nutrirea cu ovės la cea cu cucuruz trebuie să se facă pe încetul, altmintrelea ușor căpătă caii colioă. Mulți laudă nutrirea cu cucuruz sfărmat dat cu tulauă.

Pentru pasările de curte folosim cucuruzul numai dacă vrem să le îngrășăm, altmintrelea ele nu mai ouă așa mult.

Urluiala, care s'a încălzit în locul de păstrare, produce boale de stomach, de aceea să n'o dăm în starea aceasta.

SFATURI.

Cel mai ieftin mijloc pentru curățirea ușilor, cercevelor și scândurilor dela ferestri e apă cu coaje de Quillaya. Folosind-o aceasta, n'avem lipsă de săpun, ceea-ce e un avantaj, căci săpunul atacă vâpseaua de ulei. Ea se folosește în modul următor: Pentru 7—8 litri de apă luăm de vr'o 25—30 bani coaje de Quillaya, o punem în apă rece, unde o lăsăm 24 ore. Lemnul, ce vrem să curățim, îl frecăm cu un petec de flanelă muiat în această apă, îl clătim cu apă curată și-l ștergem apoi cu o cârpă curată, uscată. Coaja folosită mai poate fi întrebuințată înc'odată adăogându-i încă puțină coaje proaspătă.

Curgerea sângelui la tăieturi se oprește curând, dacă muiem vată în apă ferbinte și o punem iute pe rană.

Găinile bătrâne dau o supă gustoasă și puternică, dar' carnea lor rămâne tare, chiar și ferbând-o ciasuri întregi. Un bun mijloc de îndreptare e următorul: În ziua premergătoare ferberii tăiem găina, o curățim și o frecăm bine cu sare și pe din lăuntru și pe din afară, cosind apoi tăietura făcută. Găina astfel pregătită o punem la un loc răcoros, unde o lăsăm să stea până în ziua următoare, când o ferbem.

Ioan. Dar' apoi pentru-ce beau oamenii atâta sodom de horincă, care numai slăbi-ciune, boale și miserie aduce omenimii!

George. Chiar pentru aceea se vaietă foile mereu și strigă în gură mare, ca să se priceapă oamenii și să se lăpede odată de consumarea în așa mare măsură a vinarsului și peste tot de beuturile alcoolice. »Vezi, de mine poate fi ori-câtă horincă, — să cură vale, — nu o beau, știind bine, că 'mi-ar fi numai stricare«. Aibă și alți oameni atâta pricepere! Așa-i că am drept?

Ioan. Ai drept, iubite prietene, dar' de 'mi-ai ști esplica, că pentru-ce se numește horinca beutură diavolească, vei ave toată dreptatea.

George. Ascultă dar', prietene, că îți voi spune o poveste din care mai ușor vei pricepe lucrul acesta.

Ioan. Cu mare plăcere te voi asculta.

George. Odată oamenii pe pământ erau foarte buni; din cauza aceasta capul sufletelor rele: Lucifer s'a mâniat foc, că nu poate

câștiga credincioși pe seama iadului! A ținut sfat cu ceialalți diavoli, cum se poată înșela pe oamenii cei drepti ca să facă rele? Au și trimis vre-o câțiva draci pe pământ. Ispitele cele rele făceau pe pământ câte și mai câte bazonii; — dar' oamenii tot drepti au rămas, — și iadul... era tot gol. Vezând aceasta Lucifer, a chemat înderēt pe diavolii trimiși în lume; și au ținut de nou sfat; atunci s'a prezentat înainte un drăculeț schiop și a zis cătră Belzebut: »Puternice stăpâne, să mă lași pe mine pe pământ numai doi ani și voi să câștig eu pe credincioși pe seama iadului!« Belzebut s'a învoit la aceasta.

Cutrerând pământul drăculețul cel schiop, după-ce a ajuns într'un oraș mare, acolo și-a deschis cărcimă într'o casă mică. În cărcimă ținea tot felul de glăji cu beutură și o bute mare cu horincă. Cărcimarul acesta a chemat pe doi-trei oameni în lăuntru și le-a dat din butea cea mare să bea, să vadă ce beutură ține el. Oamenii au beut și le-a plăcut beutura asta nouă, căci bând, deveniau tot mai veseli și își uitau năcazurile și grijile vieții pe

un moment. — Oamenii, cari au beut, au spus și la semenii lor, că ce beutură bună ține arendașul cel schiop, că de ce bei din ea, de ce ai mai bea și mai multă. S'au dus oamenii ca la comedie tot droaie-droaie la cărcimă și nu trecu mult timp, că nu mai încăpeau în cărcimă, așa de mulți erau. Și ce să vezi? Cugetai că câți draci sunt în iad, toți-s în cărcimă schiopului. Și nu s'au implinit cei doi ani, că iadul avea credincioși încă prea mulți. Îți venia să lacrămezi, că încă și cel mai sărac om care își câștiga pânea cu palmile, alerga cu banii la cărcimă și îi da pe horincă, ear' pe harnica-i nevastă sipe pruncii nevinovați îi rupea foamea. Cu un cuvânt familia lui ducea mari lipsuri. Toate încercările femeii erau înzadar, căci mai întâiu îi era bărbatului cărcimă și horinca. — Acuma știi, frate, că cine i-a sedus pe oamenii cei buni pe calea cea rea, spre păcate? beutura cărcimarului (adecă a drăculețului, căci diavol a fost, numai s'a prefăcut în chip de om schiop). Și oare, prietene, ce cugeți, ce a putut fi beutura aceea?

Peronospora. Multele încercări făcute cu vitriolul de aramă pentru combaterea peronosporei au dovedit, că o soluțiune mai tare ca de 1 procent e superfluă, ajungând spre scopul acesta și numai una, care trece puțin peste $\frac{1}{2}$ procent.

Putrezirea rădăcinilor se întâmplă mai cu samă la pomii, ale căror rădăcini n'au fost tăiate bine și au fost sădiți toamna în pământ umed și rece. Tot așa pățesc și pomii sădiți în pământ cu un substrat lutos sau cei gunoiți cu gunoiu nedospit. Ca să prevenim această boală, sădin pomii primăvara, abatem apa și gunoim cu var ars, cenușă de cărbuni de peatră etc. Lecuirea constă în scoaterea pomilor tineri, depărtarea rădăcinilor putrezite și rētezarea cu îngrijire a celor sănătoase și în urmă plantarea la un loc sâbicit.

Cum se poate cunoaște argintul curat. Cea mai simplă procedură pentru de a cunoaște, dacă un obiect e de argint curat, e următoarea: Umezim obiectul și-l frecăm cu peatra iadului. Dacă se ivește o pată neagră, nu e argint, căci pe acesta nu se arată nici o pată. Dacă udăm pata cu acid de salitră, dispăre. Arama se cunoaște pe pata cea verde.

Stîrpirea furnicilor. Deodată cu sosirea căldurilor mai mari, încep a se arăta și furnicile într'un număr tot mai mare. Furnicile năvălesc pe timpul căldurilor mai mari, nu numai asupra plantațiilor de arbori de pe marginea strădelor și drumurilor, dar și pe altoaiile mai tinere din grădinile de pomi cari sînt plantate în locul săpat, ba une-ori se ivesc chiar și prin odăile de locuit. Pricina năvălirii pe arbori și altoi, este mierea de rouă ce o depune pe frunzele arborilor și pomilor, așa numitul păduche de frunze. Furnicile îndată-ce află undeva miere de aceea, năvălesc acolo, și deodată cu aceea nimicesc și alte insecte și omide, pe cari le pot prinde. Prin această lucrare a lor, ele devin încâtva folositoare. Dacă însă vedem, că năvălirea, furnicilor pe pomi și plantațiuni devine stricăcioasă, atunci le cău-

tăm mușinoaiile și le împrăștiem, ear locul acelora îl opărim cu apă ferbinte, sau aprindem foc pe acelea. Unii grădinari mai presară la rădăcinile pomilor atacați de furnici și pulbere de var nestins sau cenușă de lemn cernută, sau apoi fac niște inele din hârtie mai groasă pe cari le ung cu păcură sau cleiu, ca să nu se mai poată sui pe aceea. De prin odăi, furnicile se pot stîrpi prin opărire, sau prin prinderea lor în spongii preserate cu zahar, cari când sînt pline asemenea se opăresc.

Știri economice.

Starea sēmēnăturilor în Austria. Raportul ultim al ministerului de agricultură constată, că în toată Austria s'a simțit mult seceta din săptămânile trecute, care a pricinuit în unele locuri pagube mari sēmēnăturilor. În timpul din urmă ploaia ce a picat mai în toate provinciile, a îndreptat mult sēmēnăturile. Sēmēnăturile de toamnă au suportat mai ușor seceta decât cele de vară. Grăul desvoaltă spicul și în cele mai multe locuri e în floare. În Boemia și Moravia grăul va da numai o recoltă de mijloc, în Austria-de-jos și Bucovina recolta promite a fi aproape foarte bună. În Galiția ploile din zilele din urmă au culcat parte, parte au stingherit înflorirea grăului. Sēcara a înflorit în timp foarte priincios. În locurile unde sēcara a suferit de secetă, ea are acum nevoie de ploaie, pentru a umplē spicul și ca calitatea grăunțelor să nu sufere. În Austria-de-sus, Bucovina și țerile din Alpi se așteaptă recolte bune, în Galiția în unele locuri de mijloc, în altele slabe. Rapița a fost în floare pe un timp foarte priincios și a prins păstăi frumoase; recolta va fi bună. Sēmēnăturile de vară din pricina secetei au suferit mai că pretutindeni. În Austria-de-sus, Moravia, Boemia și Silezia ele numai în acele părți promit o recoltă satisfăcătoare, unde au avut ceva ploaie. În Bucovina și Galiția ploile din urmă au ajutat mult și se așteaptă o recoltă de mijloc. Orzul, care în cele mai multe locuri se află acum în spic, este cam slab; în multe locuri a început a îngălbini. Și la ovēs

asemenea se poate observa, că în multe locuri începe a îngălbini. Ploile din urmă seamănă că vor îndrepta ceva ovēsul. Păpușoiul nu a suferit mult prin secetă și promite o recoltă bună, în multe locuri e deja prăguit și a doua-oară. Plantele de nutreț au suferit mult. Cartofii se vor desvolta foarte bine, dacă în toate locurile va pica ploaia ce le trebuie. Napii de zahar din cauza secetei au rămas în desvoltarea lor îndērēt și au avut a suferi mult din cauza gādacilor și arsurii rădăcinilor. În urma ploilor din urmă s'au mai îndreptat ceva și vor da poate și o recoltă de mijloc. Hemeiul stă bine. Viile s'au desvoltat foarte frumos și acum mai în toate locurile se află în floare și promit o recoltă mănoasă. Poamele în multe locuri au suferit rău, de oare-ce din cauza secetei fructele ce se aflau în desvoltare au picat de pe pomi. În Dalmația, Litoral, Bucovina și în unele părți ale Galiției și Tirolului-de-sud recolta poamelor promite să fie bună.

Pentru meseriași. Meseriași din țeara întreagă au pornit o acțiune, ca să se înfiinzeze la toate corporațiunile de meseriași institute de pensiuni. Primul inștitut de pensiune pentru meseriași s'a înființat în Seghedin. Pe cale e și înființarea în Arad, Măcău și Palanca-nemțescă.

Crucerii și jumătățile de cruceri vechi vor fi primiți și de aici înainte la perceptorate, dar numai în preț de jumătate.

Recolta prunelor va fi în Serbia, Bosnia și Slavonia slabă. La noi, în Austria și în Germania mijlocie, în Franca și California mai slăbuță.

Cultura vermilor de mētasă în România. Ministerul de domenii a fost încunoștiințat, că anul acesta recolta gogoșilor de mētasă, este cât se poate de abundentă, întrecēnd în cantitate toate recoltele de până acum, grație sēmēnței care s'a adus din străinătate și care a fost cât se poate de bună.

Esportul de unsoare (untură) și carne de porc. Din Ungaria s'au esportat în pătrarul prim al acestui an 37.768 măji m. unsoare, 15.715 m. m. slănină și 22.460 m. m. carne de porc.

Pentru înaintarea economiei de vite a cumpărat ministrul 300 tauri de Pinzgau și Borzder, cari vor fi distribuiți în comitatele din nordul Ungariei. Cu totul s'au cumpărat prin ministru în anul acesta 3000 tauri de prăsilă.

FELURIME.

Un hectar sēmēnat cu cartofi bunî dă 50 măji metrice făină de scrobeală, cari dau 3000 litri spirt, care dă materialul de ars pentru lampelle a 40 familii, scotind 1500 ore de ars pe lampă. Cantitatea aceasta de spirt ar ajunge și pentru 75 zile de muncă la o locomobilă de 10 cai putere.

Ioan. Cuget, prietene, că horincă a măsurat cărcimarul acela!

George. O-ai nimerit, prietene, pe ju-păna palincă, chiar de aceea a măsurat. Vezi, ce n'au putut împlini toate ispitele diavolești, a împlinit horinca, bat o focul; — adecă horinca umple iadul.

Ioan. Din cuvintele tale m'am deșteptat foarte și promit că în vieța mea nu beau horincă. Voiu spune la toți cu cari voiu sta de vorbă ca să se ferească de vinars, ori-cum o mai numesc unii, horincă, și să se ferească de ea ca de «ucigă-1 crucea!». Sînt convins, că horinca strică grozav sănătății, din om face neom, nimicește bogății întregi, aduce asupra omenimii rușine și miserie și toate răutățile. Prin foi încă am cetit și încă adese-ori că ce urmări triste au avut unii bețivi. Acuma toate le afiu de adevărate.

George. Foarte-mi place, iubite prietene, că cunoști ce-i răul. Și mă bucur, că cunoști și pricepi tristețele urmări ale vinarsului și indeosebi ale bețfei. Sperez, că nici-când nu-ți vei călca cuvēntul. — Dă mâna!

Ioan. Eacă! (își dau mările la olaltă).

George. Griji! că omul, care nu-și ține cuvēntul, nu-i om de omenie și de cinste; acela n'are crezēmēt nici-odată. Dumnezeu sē-ți ajute în propusul tēu cel bun!

Ioan. Până la a doua întălnire, salutare!

George. Sē auzim de bine!

Ioan Todușin,
învătător.

GLUME.

Conștiențios.

Medicul: Un păhar de bere pe zi, îți pot permite.

Pacientul: Și câte pe seară?...

Secret.

Irina: Ah, Spiridoane iubitule, ce dumnezească este fidanțarea noastră secretă, — nimeni nu știe!... Și cum mă invidiază toate amicele!...



CRONICĂ.

Dl Dr. Ioan Rațiu, presidentul partidului nostru, a plecat zilele aceste la baia Reichenhall din Bavaria, pentru îngrijirea sănătății. Dl Dr. Rațiu va rămâne acolo timp mai îndelungat. Adresa este: Dr. I. Rațiu, Reichenhall, Baiern, Villa Reiher.

La seminarul „Andreian” din loc esamenele de încheiere cu elevii cursurilor teologice și pedagogice s'au ținut începând de Luni, 17 l. c., săptămâna trecută și săptămâna trecută. Pentru secțiunea teologică a presidiat dl asesor consistorial Z. Boiu, ear' pentru cea pedagogică dl protopop I. Papiu. La esamene a asistat și I. P. S. Sa Metropolitul Ioan Meșianu însoțit de Dl Dr. E. Cristea, secret. consist. I. P. S. Sa a căutat și de astă-dată să se convingă în persoană de sporul făcut în studii de elevii seminariali și și-a exprimat mulțumita cu răspunsurile date de elevi din didactică, dogmatică, pedagogie și celelalte studii. Joi și Vineri s'au stabilit clasificările, ear' Sâmbătă, în 16/29 Iunie, ziua aniversară a morții marelui Șaguna, s'au făcut în sala cea mare a seminarului încheierea festivă a anului școlar. Festivitatea de încheiere a fost precedată de serviciu divin și parastas pentru odihna sufletească a fericitului Metropolit Andreiu. Și la festivitatea aceasta a participat și Esceleța Sa. Indușitor a fost momentul, când d-nii Dri Baroianu și Stroia și-au luat adio dela elevi.

Consistorul plenar din Arad a întărit în ședința sa din 14/27 Iunie ca protopresbiter al tractului Hălmagiu pe dl Ioan Groza, care obținuse majoritatea la alegere. Tot în ședința aceasta s'a primit și abdicerea P. C. Sale, a arhimandritului Aug. Hamsea, din postul de director seminariar.

Esamenele de calificare pentru învățătorii din archidieceasa Blajului s'au început în 6 Iunie și au durat până în 15 Iunie.

S'au însinuat la examen cu totul 71 de învățători, dintre cari 19 fete; s'au prezentat 68, dintre cari 9 având să repețească examenul din limba maghiară. La examenul verbal au fost admiși toți. Examenul verbal a durat mai multe zile, sub presidiul inspectorului de școale archidieceșan Rev. canonic Dr. Augustin Bunea, de față fiind inspectorul regesc de școale Halmágyi.

Resultatul examenului a fost: 55 au fost declarați de calificați, 13 au fost relegați la repetiția examenului, parte din limba maghiară, parte din alte studii.

Esamene de calificare. Sâmbătă s'au ținut esamene de calificare la institutul „Andreian”, din Sibiu, cu mai mulți candidați de preoți. L-au prestat cu nota foarte bine tinerii Dionisie Radu și Ioan Ștefleă; cu bine Alex. Baieșan, Ivan Bogdan, Ioan Floca și Nicolae Popa, ear' cu suficient Ioachim Pop și Eftemie Costescu.

Aniversarea morții marelui Andreiu în Sebeș. Reuniunea meseriașilor și comercianților din Sebeș și jur „Andreiana”, în semn de înaltă pietate către binefăcătorul și încălzitorul neamului românesc, fericitul Andreiu baron de Șaguna, a s'arbat Duminecă (30 Iunie), ziua aniversară a morții lui, în biserica nouă parastas, la care a participat reuniunea în corpore și popor mult. Corul reuniunii de încheiere a executat imnul marelui Andreiu.

În comuna Săcel din Marmăția a fost descoperit un izvor de petrol.

Alegere de preot. Din Vesăud, protopresbiteratul Mediașului, ni-se scrie, că în ziua de 10 Iunie v. a fost ales de preot tinerul Nicolae Rusu, teolog abs., câpătând 76 de voturi din 81.

Pomăritul, care e un izvor de câștig oel puțin tot așa de bun ca o moșioară, trebuie să prindă și la noi rădăcini tot mai adânci. O bună slujbă le face tuturora cartea „Prăsierea pomilor de N. Albani”, care costă cu porto cu tot 66 bani. Atragem și acum atențiunea oestitorilor noștri asupra celor scrise despre ea în numărul trecut al foii.

Guvernul român a delegat pe dl Dr. Ioan Cantacuzino, dela Paris, ca să reprezente România la congresul contra tuberculosei, ce se va țină la Londra în luna Iulie.

Din Sadu ne scrie părintele I. Popovici următoarele: Eu pot documenta cu date sigure și cu acte, că în Sadu sunt unii indivizi, din nenorocire foarte puțini, cari, după pozițiunea lor socială ar trebui să aparțină clasei inteligente, dar' au făcut și cu alte ocațiuni în- și afară de sf. bisrică scandal. E drept, că nu ei, ci alcoolul!

Ce privește alegerea de preot răspund: Pentru mine toți trei concurenții au fost candidați, căci toți trei au avut calificațiunea prescrișă; eară dacă eu aș fi pledat pentru candidatul, nu al meu, ci cel cu note mai multe de calificare, ceea-ce am întrelăsat și am fost neutral, aș fi urmat numai unui principiu constituțional, carele trebuie să se observe la ori-ce alegere, cu atât mai virtos la o alegere de preot.

Celelalte zise de autorul anomin al corespondenței le declar de scor-nituri.

Pentru sfânta biserică din Hășdate a dăruit vrednioul creștin Vasile Bodea o cruce frumoasă de argint în preț de 20 cor. Fapta se laudă singură.

Mânia lui D-zeu. Primim următoarele: Duminecă, în 9 Iunie era cărmă Jidanei din Coglariu plină de oameni beți, bărbați și femei, spre rușinea satului. În mijlocul veseliei nebune a trăsmit fulgerul în cărmă, lampa cu petrolu explodează și focul îi cuprinde. Fug care înătrău văietându-se și țipând. Doi dintre bărbați se ard rău la mână. Una dintre femei însă se aprinde ca o căpiță de fân și fuge pe stradă, fără-ocă să poată fi stinsă. După trei zile moare între cele mai grozave chinuri. V. S.

Moarte din negrijă. Din Unguraș ni-se scrie: Flăcăul Isav Todoran din Ciurnerna a mers cu carul pe coasta unui deal, ca să încarce lut. După încărcat a vrut singur să tragă se carul în jos, unde mănecăse boii, dar' fiind carul greu, a pornit iute de vale, l-a răsturnat pe bietul flăcău și l-a omorât, strivindu-i capul. Pe mort îl plâng părinții, 6 frați și o soră.

Poporațiunea României. După ultimul recensământ, făcut în Decembrie anul trecut se arată o creștere a populațiunii de 88699 suflete. Adăogat la cifra provisorie a recensământului din 1899, găsim că totalul populațiunii țării românești este la începutul veacului al XX - a de 6 milioane 1219 locuitori stabili.

Petrecerea sodalilor noștri. Petrecerea aranjată Duminecă trecută de „Reun. sod. români din Sibiu” a avut un succes foarte mulțumitor. Programul constător din șese puncte a fost executat cu multă precisiune. Îndeosebi a escelat d-ra Elena Baciș prin declamarea poeziei „Triumful amorului”, de T. Speranță; ear' dl culegător-tipograf Nicolae Bratu a dovedit și de astă-dată, că poartă cel mai mare interes față de producțiunile sodalilor noștri și este unul dintre cei mai buni diletanți. A declamat poezia „Dragoste învrăjbită”, de G. Coșbuc, cu stăta precisiune, încât publicul l-a aplaudat frenetic și repetit. — După executarea programului au urmat frumoasele noastre jocuri naționale: „Călugerul” și „Bătuta”, apoi s'a început dansul, care a durat în modul cel mai viu până la zori. Public a fost mult. Felicităm pe bravii noștri sodali, că au o nisuință neobosită pentru de a se cultiva și afirma cât mai des pe terenul cultural și social. Armonia ce domnește între ei și zelul de care sunt conduși formează garanța cea mai sigură, că pe viitor prestațiunile lor vor deveni tot mai reușite și atrăgătoare.

Un Român distins. Aflăm cu bucurie, că dl Dr. George Linul, protopresbiter al comitatului Bistrița-Năsăud și vrednicul Român, a primit din partea ministrului-președinte și ministru de interne Széll Kálmán, diplomă de recunoștință și mulțumită pentru înțeleapta conducere a lucrărilor de revizuire între granița Ungariei și României.

Societatea „Psaltul” a cantorilor români din Transilvania și Ungaria. Veneratul consistor archidieceșan din Sibiu cu nr. 3451 din 17 Aprile 1901 și înaltul minister c. r. al țării cu nr. 118123 din 1 Decembrie 1900 au aprobat statutele societății „Psaltul”. Deci în scopul constituiri societății și a alegerii comitetului, care va avă să conducă afacerile ei, ne luăm libertatea a invita cu tot respectul pe toți binevoitorii acestei societăți (între cari și dame sânt bine văzute) să binevoiască a lua parte la prima adunare generală constituțivă a societății, care se va țină Duminecă, în 7 Iulie 1901 st. n., la orele 4 p. m., în sala de desemn a școalelor centrale din Brașov. Pentru comitetul provisor: Președinte: Vasile Lazurcă-Lăzăreanu, lector; secretar: Petru de Petric.

Petrecere de vară se va aranja în hotelul „Fașanul de aur” din Mociu, la 21 Iulie st. n. 1901, cu ocaziunea adunării generale a despărțământului XV. (Mociu) al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”. Venitul curat este destinat 1/2 în favorul edificăndei biserice române din Mociu, ear' 1/2 în favorul despărțământului. Pentru comitet: Ioan Moldovan, președinte; Ioan Dan, vicepreședinte; Basiliu Șuteu, notar; Simeon Ciuca, controlor; Ioan Bozac, cassar. Prețul de intrare: de persoană 2 cor.; de familie 4 coroane. Începutul la 7 ore seara. Suprasolvirile și ofertele marinimoase se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică.

Copii furați de Țigani. În comuna Doroslo din comitatul Bacă a fost prinsă o ceată de cerșitori, cari aveau cu ei mai mulți copii schilozi. S'a constatat, că copiii au fost furați. Trei dintre ei au știut să spună numele comunelor, din cari au fost răpiți.

De-ale vremii. Din Centea, cott Solnoc-Dobăca, ni-se scrie, că săptămâna trecută a bătut grindina tot hotarul, prăpădind bucatele. Fulgerul a lovit într-o casă, care a ars, și în 2 oameni. Apa a dus și doi bivoli.

Inființarea teatrului român. Societatea pentru un fond de teatru român își va ține anul acesta adunarea generală în Șimleul-Silvaniei, la începutul lunii August. Cu acest privilegiu, — după cum spune o scrisoare primită dela biroul societății, — se va pune la ordinea zilei și convocarea unei adunări generale, cu scopul de a decide asupra inființării teatrului român. Fiind chestiunea aceasta de o deosebită importanță, ar fi foarte de dorit, ca la numita adunare să iee parte cât mai mulți membri.

O faptă nobilă. Dl George Tomi, oficial la curtea grofească din Posmuș și Alexă Toma din Pintic (com. Cluj), au cumpărat în Aprile un frumos poli-candru în preț de 130 cor. Fapta e cu atât mai frumoasă, că dl Tomi e Sas, așadară nu e membru al bisericii românești.

Omor din răsbunare. În Scăuș a fost aflat țeranul Ioan Lațcu mort pe stradă. Capul îi era așa de zdrobit, încât nu s'a putut cunoaște curând cine e. În ziua următoare a fost arestat George Borduș și Const. Jurescu, cari au mărturisit, că l-au omorât din răsbunare.

Un cadavru a fost scos din riul Bega. Se crede, că e țeranul din Bucoveș, Pavel Stoica, care a dispărut de mai mult timp.

Un câne turbat a mușcat în comuna Săn-Mihaiul-rom. doi copii.

Despre omorirea lui Jurca Tămaș ni-se scrie, că nu e adevărat, că fiii lui l'ar fi omorât, căci cercetarea de până acum n'a putut dovedi nimic.

Sărbare militară. În 27 Iunie au sărbătorit feciorii din batalionul de vânători nr. 28, staționat în Abrud, amintirea a 35-a de când s'a distins acest batalion în lupta dela Trautenau (1866). În după amieza zilei de sărbare au eșit vânătorii la grădina Ințe, unde s'au aranjat deosebite petreceri sub comanda dlui sublocotenent Felix cavaler de Förster, ajutat de mai mulți suboficieri. Culmea petrecerii a fost »Călușerul«, jucat de 12 vânători, fiind vâtaș sergentul Scănteie. Toți călușerii sunt din comitatul Aradului (comunele S.-Ana, Pecica-veche, Ciri, Soborșin, Pauliș, Semlac) și 2 din comit. Caraș-Severin (Teregova). După producțiuni a urmat joc, care a durat până seara la 9 ore.

Trăsnet. Într'una din zilele trecute în comuna ungurească Aurelház, nu departe de Pustiniș, au murit de trăsnet tata împreună cu doi feciori ai sei. Se vorbește despre feciori că unul ar fi fost fidaș și celalalt rămas cătană. T. V.

Vrednic de imitat. Din Veneția-infer. primim o veste foarte îmbucurătoare. Locuitorii comunei Veneția-inferioară vestiți în împrejurime ca iubitori de rachie jidovească, sunt, spre bucuria noastră și lauda lor, pe calea îndreptării. La indemnul harnicului preot Michail Ganea, a neobositului învățător Ioan Stoica și Nicolae Cornea Cristoreanul s'a pus basă la inființarea unei reuniuni de temperanță. La sf. sărbători ale Invierii Domnului o parte mare din locuitorii comunei în frunte cu cei mai mari iubitori de rachiu, au promis înaintea sf. altar, că afurisit să fie acela, care Dumineca și sărbătoarea va mai pune piciorul în cărmă. Urmările bune se și cunosc. D-zeu întărească pe Venețeni în propusul lor, ear' hotărârea lor fie pildă și celorlalte comune românești. S. P.

Foc. În Oprea-Cârțișoara au ars unele lucruri în biserică. Focul s'a iscat, probabil, din o luminare rămasă nestinsă. Observând vecinii, au alergat iute și au stins focul.

Din Gârliște primim dela dl învățător de acolo un răspuns, în care constată, că toate cele susținute despre dinșul în scrisoarea din nr. 20 al »Foi« sunt neadevăruri, ear' incidentul, ce l'a venit pe cap din beșta țeranului acelaia, știe tot satul, că s'a aplanat la județul din Oravița prin faptul, că l'a iertat. Facem deci rectificarea cerută.

Despre focul din Porcești primim o știre gravă. După-cum ni-se scrie, focul s'a iscat în șura primpădurarului Iac. Grecu. În ajutor n'a vrut să sară nimeni sub cuvânt, că n'are să ardă mai departe. Niște răsbunători credeau adevă, că focul va mistui numai curțile fraților Grecu, cari locuiesc aproape, Dar' vântul a mînat focul într'altă parte. Răuvoitorii au început să strige atunci să omoare pe Grecu, căci dela el s'a aprins, ba unul dintre ei a vrut să pună seara din nou foc la Nicolae Grecu, numai căt a fost oprit de bravii pompieri boiceni, cari au păzit toată noaptea. Răsbunătorii tăciunari sunt cunoscuți, căci tot ei au spart în anul 1881 biserica și au furat din ea lucrurile sfinte, ear' în procesul cu comuna se știe, ce au făcut. Mânia lui D zeu l'a ajuns și-i va ajunge încă.

O carte bună. În numărul 21 al »Foi« am înștiințat cartea »Cursele diavolului«, care cuprinde istorisiri foarte bune pentru îndreptarea sufletească a creștinilor. După-cum ne scrie părintele Ioan Bochiș din Coloș-Borșa, mai are gata pentru tipar două asfel de cărți. *Intreg venitul curat e destinat pentru fondul bisericesc din comună, unde numai anul trecut s'a terminat zidirea bisericii celei noue, care a costat aproape 40 mii de coroane. Afară de aceea vor să inființeze și al doilea post de învățător și cum evlavioșii creștini de acolo au contribuit tot din al lor, ca să facă aceea ce au făcut, mijloacele le sunt aproape slăite. Cei-ce își procură deci cartea nu capătă numai o carte foarte bună, dar' săvîrșesc și o faptă plăcută lui Dumnezeu, ajutând ceea-ce ne este nouă mai scump, biserica și școala națională.*

Un artist român. Dl Zaharie Bărsan, originar din Săn-Petru de lângă Brașov, cunoscut la noi din bucăți literare publicate în »Gazeta Transilvaniei«, a depus zilele acestea examenul ultim la conservatorul din București, secția declamatorică, obținând nota cea mai înaltă și premiul întâiu. Din parte-ne îl felicităm, dorindu-i isbândă.

Lipsa de hrană în Basarabia. Guvernatorul Basarabiei a cerut guvernului imperial rus un credit de 450.000 de ruble, pentru a se veni în ajutorul țeranilor lipsiți de hrană din județele Ismail, Bender, Soroca și Orten. Cererea aceasta n'a fost aprobată decât în urma răscoalii țeranilor din județul Orten, zic ziarele rusești.

Cripta arhierilor din Blaj Cetim în »Unirea«: Cu privilegiul reparărilor, ce se fac acum la biserica dela curtea metropolitană, se va desface și cripta de sub numita biserică, în care sunt îngropați mai toți arhierii noștri și unde în scurtă vreme vor fi așezate și osămintele fericitului episcop Ioan Leményi.

Concurse bis-școl. *Arhidieceasa gr-or. Sibiu.* Posturile inv. din *Turcheș* (ppresb. Brașov), *Lancrăm*, 2 locuri, *Pianul-de-șos*, 3 locuri, *Pianul-*

de-sus, Daia-română, 2 locuri (ppresb. Sebeșului). Terminul 29 Iulie n. *Rod*, ppresb. *Mercurei, Sânt-Andreeș, Uroiș, Banpatoc, Sécărămb, Tēmpa, Suligete, Fișeș-Barbura, Certezul-superior, Dealul-mare-Griclaci, Lesni-Dumbrăvița*, ppresbit. *Devei, Mohu*, ppresb. Sibiiului, salare de 600 cor., cvartir și grădină. În ppresb. Sibiu, *Sebeș și Deva* se cere și prezentarea la biserică. Terminul 4 August n. — Postul de paroch din *Lăpușnic*, ppresb. *Dobra*, (terminul 29 Iulie n.) și *Nadeș-română*, ppresb. *Reghinului* (termin 4 Aug. n.)

Diecesa gr-or. Arad. Posturile de paroch din *Chisirid și Juca* (termin 6/19 August a. c.), ppresb. *Orăzii-mari*. — Postul de inv. din *Căprușa* (com. Arad) cu 460 cor., pentru lemne 140 cor., pentru familiar 20, confer. 20, script. 10 cor., 6 jugere de pământ, cvartir, grădină 1/2 juger, dela înmorm. 2 cor., Termin 30 Iulie n. — Post inv. *Lupești*, (ppresb. *Maria-Radna*), 200 cor., 388 cor. pentru naturale, 32 jugere pământ pe deal, venit cantoral, conf. și script. 30 cor. Termin 30 Iulie. — Post inv. *Părnești* (ppresb. *M.-Radna*), 200 cor.; 5 șinici de grâu, 5 de cucuruz, 20 măji fân, 48 m. lemne, 32 jug. pământ (ca și la *Lupești*). Termin 30 Iulie. Se cere prezentarea la biserică. Post inv. *Troaș*, ppresb. *M.-Radna*, 500 cor., 1/2 sesie pământ, 10 st. lemne, cvartir și grădină (ca la *Părnești*). Termin 30 Iulie. Presentare la biserică se cere. — *Capolnaș*, ppresb. *Lipovei*, postul de inv., 600 cor., conf. și script. 30 cor., pentru lemne 72 cor., cvartir și grădină. Presentarea la biserică. Termin 30 Iulie. *Silindia*, comit. Arad, termin 27 Iulie, post de inv. 600 cor., cvartir, grădină, lemne. Să se presente la biserică. *Săcădat*, ppresb. *Peșteșului* (20 Iulie v.), 600 cor., venite cantorale, cvartir. — *Berznea* (4 August n.) venitele ca și la *Săcădat*.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

Dlul At. Noghiș, Nădlac. Să te adresezi la tipografia arhidieceșană din Sibiu, spunând și ce fel de regulament îți trebuie, căci sunt multe regulamente.

Dlul G. Murășan, Tușin. Cel mai bun leac pentru cloțani e o cluscă bună. Adresează-te la dl Jickeli în Sibiu.

Dlul Ștefan, Hăjdate. Trebuie să cetiți legea, care se află și românește. Noi aici n'o avem și nici nu o putem publica, fiind prea lungă.

Dlul G. Vlad, Șercaia. Inființați o reuniune agricolă locală (numai pentru Șercaia). Statute căpetați, în limba germană, la dl W. Krafft, Sibiu (costă vr'o 5 cr.); fără aprobare dela tribunal plătiți pedeapsă. Dare de venit trebuie să plătiți, dar' mai puțină. Cum să vă adresați la tribunal, am mai spus de 2 ori anul acesta în foaie.

Ab. 1633. Dacă nu te poți împăca, lasă-l să se te improcesueze.

Dlul L. Olariu, Cuptoare. Pe un an întreg.

Dlul I. Vl., Ung. Vă puteți adresa sau direct la institutul grafic »Minerva« din București sau apoi la W. Krafft în Sibiu. Celalalte urmează.

Dlul Gavrilă Rain, ab. 3833. Credem, că a fost destulă pedeapsă pentru bietul om cheltuelile, ce le-a avut, și rușinea, ce a pățit. Față de femei nu e iertat să se arete bărbății răsbunători.

Dlul Eman. Suciu, inv. Măgărei. Bucuros înștiințăm despre societatea, ce ai inființat, numai fii bun comunică-ne și paragraful din statute, în care se vorbește despre scopul ei.

Dlul sergent Scănteie, Abrud. Cu ramburs costă îndoit, de aceea e mai bine să trimiți banii înainte.

Dlul F. Zestran. Despre furnici dăm un sfat în numărul acesta.

Pentru redacție și editură responsabil: Victor Lazăr. Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

Victor Lazăr

Nr. 683—1901.

50 1—2

Publicațiune.

Casele de cârcimă a comunei Veștem, se vor da în chirie pe perioada de 3 ani, începând din 1 Ianuarie 1902 până la 31 Decembrie 1904, pe calea licitațiunii publice ținândă în 21 Iulie 1901 st. n., la 3 ore după amiază, în cancelaria comunală.

Condițiunile de licitațiune se pot privi în orele oficioase în cancelaria subscrisei primării comunale.

Veștem, în 1 Iulie 1901.

Primăria comunală.

Spornic Ieronim,
notar.

Ioan Ant. Mărginean,
primar.

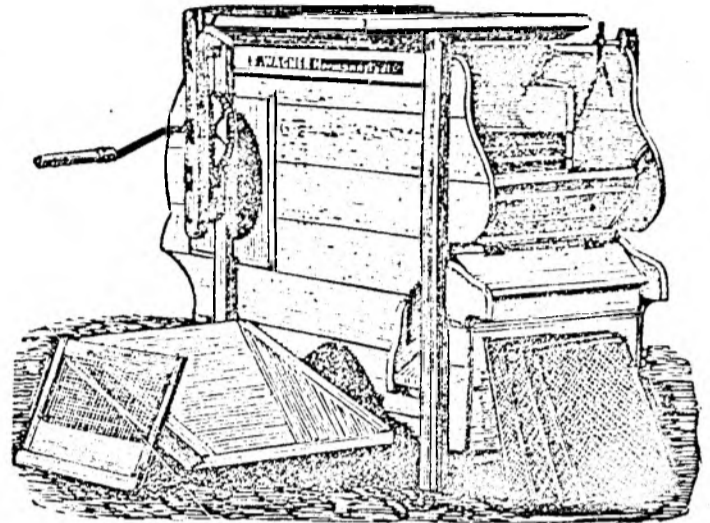
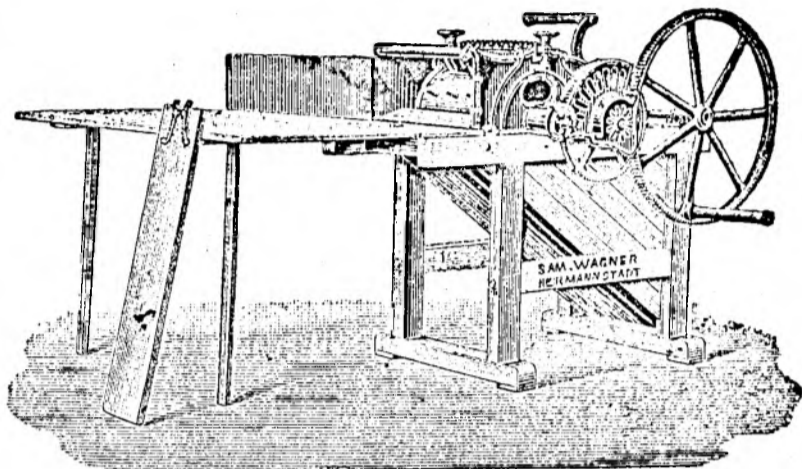
În prăvălia dlui Ioan Lazaroiu în Orăștie, se primește numai decât

un învățăcel,

care se aibă cel puțin 2 clase gimnasiale. — Viitor frumos! — Condiții potrivite! [49] 2—2

MAȘINI DE TRIERAT DE ORI-CE FEL,

producțiune proprie, întocmite pentru mână, curele și vapor.



Vânturători (ciururi), triere,

precum și toate celelalte mașini și requisite agricole, alegere mare, prețurile oele mai ieftine, condiții foarte favorabile de plată, ou garanție, recomandă

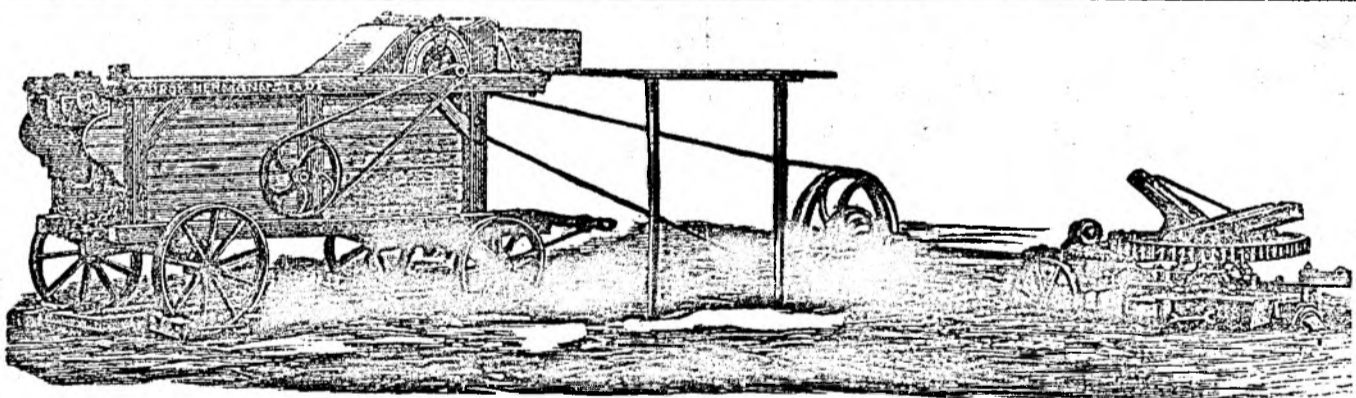
Prima turnătorie de fer din Sibiu,

fabrică de mașini agricole și institut pentru clădire de mori

BCU Cluj / SAM. WAGNER, Library Cluj

Tîrgul-fênului nr. 1. SIBIU. Tîrgul-fênului nr. 1.

[44] 3—5



Firma există dela 1857.

Firma există dela 1857.

Fabrică de mașini agricole

Sibiu, Poarta Csnădiei, Andreiu Török, Sibiu, Poarta Csnădiei.

Mașini de îmblătit provăzute cu cele mai noue și mai practice îmbunătățiri, pentru minat cu mână și pârghia, cu sau fără scuturătoare pentru paie, mișcătoare și stabile, cu sau fără sită de pleavă.

Aparate de îmblătit trifoiu practice, pentru mașini de îmblătit de tot felul de sisteme.

Vânturătoare „Bader“ în 3 mărimi, cu 11 site. Moriște de treerat (ciur) „Patent“ propriu, cari se disting prin mers deosebit de ușor și fără șgomot și au fost de mai multe-ori premiate.

Scripeț (pârghie) de cea mai bună construcție, mobil și stabil, pentru 1—4 cai. Trier (ciur de vânturat) de diferite sisteme. Mori de pasat și de făină cu una, două și trei roate.

Teascuri de poame și uleu și părți constitutive la acestea. Pluguri de diferite soiuri. Mașini de sfărmat cucuruz, grape, mașini de sêmănat, pompe etc. etc.

48 2—

Representanța genera'ă pentru Transilvania a universal renumitelor

Motori de benzin și locomobile „Otto“ ale firmei „Langen și Wolf“ în Viena.

Cel mai ieftin, mai ușor și mai fără perlool traflo pentru economie.

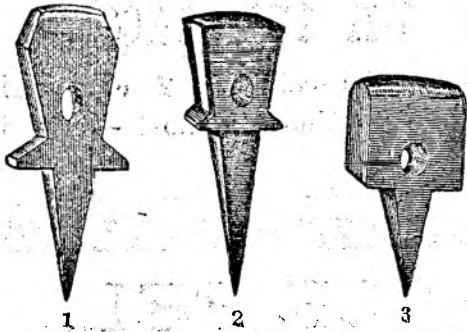
Serviciu solid și prompt, prețuri ieftine, favorabile condițiuni de plătire.

Cataloge Ilustrate franco și gratis. ➡

➡ Reparaturî se efectueso bine, ieftin și prompt.

CAROL F. JICKELI,

Sibiu, Piața-mică.



Nicovale (ilăie) de coase,
cu garanție pentru fiecare bucată

Figura	1	2	3
1 buc. cor.	1.—	—96	—86

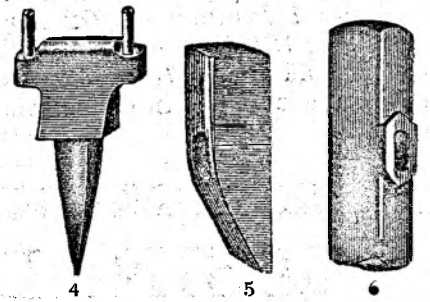
Cuți de coase
dela 12 bani în sus în deposit bogat.



Lungimea	70	75	80	85	90 cm.
1 buc. cor.	1.60	1.60	1.60	2.—	2.—

Cumpărând 10 bucăți deodată, dau o bucată ca rabat.

Cu deosebire recomand:
Cuți americane, 1 bucată . . . cor. —.40
Cuți vineții veritabile de Bergamo, semnul CFJ, 1 bucată . cor. —.80
Contingentul de cumpărători al acestor cuți de Bergamo crește în continuu.
Eu le pot recomanda cu toată încrederea.



Nicovale (ilăie) de coase
figura 4 cu conducător de coasă
1 buc. cor. 1.90

Ciocane de coase, fig. 5 à 250, 300 grame
1 bucată cor. —.86 —.90
Figura 6 à 300 grame, 1 buc. cor. 1.—

Garanție pentru fiecare bucată. Adecă, eu schimb ori și ce coasă provăzută cu semnul CFJ și nu corăspunde, chiar și atunci când ea a fost deja bătută și folosită.

Eu pot recomanda economilor cu cea mai mare încredere această coasă. În decursul anilor eu 'mi-am câștigat un foarte mare contingent de cumpărători la coasa aceasta.

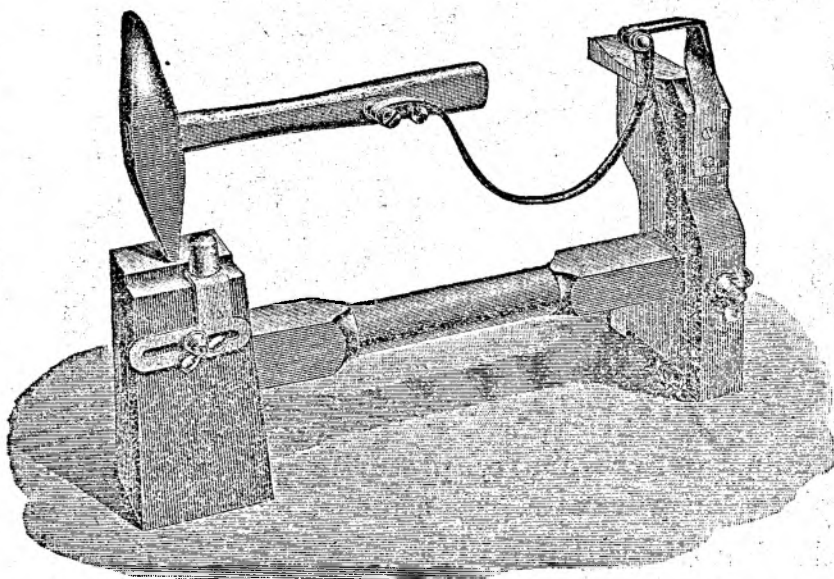
Aparat nou de bătut coasa.

Acest aparat are marele avantaj, că ciocanul, deși purtat de mână lovește totdeauna acurat pe același loc al nicovelei, ceea-ce e neapărat de lipsă pentru a pute bâte coasa bine.

Prin aceea că ciocanul se conduce de mână e posibilă o regulare foarte esată a tăriei fiecărei lovituri.

Nicovala se poate muta după-ce s'a tocit la un loc în decursul timpului.

Acest aparat se poate vedea funcționând în localul meu de vânzare. 1 bucată cor. 25.— [43] 6—



Atelier pentru oroloage nouă,
reparaturi și optică etc.

Și cea mai neînsemnată comandă se escută prompt și cu reîntoarcerea postei și totdeauna cugaranție.

Prospecte bogat ilustrate gratis și franco.

Julius Erös,

Sibiu, strada Cîsnădiei nr. 5.

Cel mai mare deposit de oroloage, juvenericale, argintării și aurării din Transilva, niarecomandă ieftin și bun toate produsele ciasornicariilor, javaerghiilor și opticilor.

Cercei double veritabili de aur fl. 1.50.

Deșteptător dela fl. 1.60 în sus.

Oroloage de buzunar dela fl. 2.30 în sus.

Oroloage de părete dela fl. 2.10 în sus.

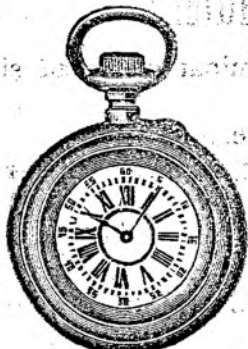
Cercei veritab. de argint dela fl.—.50 în sus.

Cercei ver. de aur dela fl. 1.50 în sus.

Inele veritabile de aur dela fl. 2.50 în sus.

Lanțuri ver. de argint dela fl. 1.— în sus.

Inele veritabile de argint dela fl.—.50 în sus.



Nr. 183 A.
Orologiu de nichel remon-
toir, 50 mm., calitate bună
fl. 3.40, același de calitate
mai bună fl. 4.10, același
cu 3 copereminte tari fl.
4.40, același cu trei cope-
reminte de calitate mai
bună fl. 5.75.



Nr. 194 A.
Orologiu de dame verit.
de argint cu coperemnt
duplu fl. 6.75, același
cea mai fină calitate
fl. 10.—



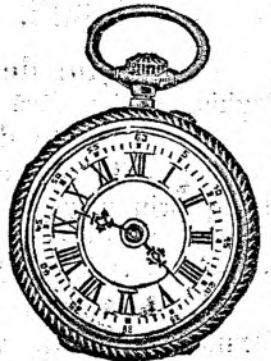
Nr. 200 A.
Orologiu de dame verit.
de aur, 14 carate, 30 mm.
diametru, frumos gravat,
cu coperemnt duplu fl.
20.—, același în cali-
tate mai bună fl. 30.—,
același de argint fl. 7.50.



Nr. 187 A.
Orologiu de domni remon-
toir de roz (Neusilber),
cu 3 copereminte tari și
frumoase, 50 mm., și esact
fl. 4.50, același în calitate
mai bună fl. 5.50, același
de argint fl. 6.75, același
de argint mai bun fl. 8.50.



Nr. 196 A.
Orologiu de dame verit.
de aur, 14 carate, foarte
frumos fl. 20.75, același
foarte tare fl. 27.50.



Nr. 123 A.
Orologiu de oțel negru,
frumos și cu garanție fl.
3.40, același cu mașinerie
foarte bună fl. 4.50, ace-
lași cu coperemnt duplu
fl. 4.50, același cu cope-
remnt cu mașinerie foarte
bună fl. 7.50.